

3) สาขาเศรษฐกิจ พาณิชยกรรมและการคลัง

จังหวัดระยองมีประชาชนเข้ามาทำงานและท่องเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก มีการประกอบธุรกิจการค้าอย่างกว้างขวาง การค้าปลีกและการค้าส่ง ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในตลาดสดเทศบาล ตลาดศูนย์การค้าระยอง ตลาดเย็นหน้าโรงแรมสตาร์พลาซ่า ตลาดเช้า ตลาดเย็นหน้าวัดลุ่มมหาชัยชุมพลและ ตลาดสดหมอสาโรจน์ที่ ที่อยู่ใกล้แหล่งพักของคนทำงานในเมืองทำให้สะดวกในการซื้อขาย นอกจากนี้ยังมี ห้างสรรพสินค้าใหญ่ อาทิ เช่น ห้างแม็คโคร ห้างโลตัส ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี ห้างสรรพสินค้าแหลมทอง ห้างสรรพสินค้าเซนทรัล รวมทั้งตลาดชุมชนประจำอำเภอและตำบล

ปี พ.ศ.2559 (ต.ค.58-ก.ย.59) มีรายได้สะสม 164,914.2 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 20,471.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.2 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรรพากรพื้นที่ระยอง จัดเก็บได้ 77,367.4 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 2,214.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.8 สูงกว่าประมาณการ 13,018.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.2 โดยเรียงตามลำดับสูงสุด ดังนี้

- ภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดเก็บได้ 47,425.2 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 6,422.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.9 ต่ำกว่าประมาณการ 4,380.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.5 เนื่องจากผลการจัดเก็บภาษีจากการบริโภคภายในจังหวัด และการนำเข้าของกลุ่มเชื้อเพลิง (น้ำมันดิบ) ลดลง

- ภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดเก็บได้ 20,938.3 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 3,698.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.5 สูงกว่าประมาณการ 14,117.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 207.0 เนื่องจากผลการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิ (ภ.ง.ด.51) จากกลุ่มกิจการการผลิต ถ่านโค้กและผลิตภัณฑ์จากการกลั่นปิโตรเลียม และกลุ่มกิจการผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษเพิ่มขึ้น

- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จัดเก็บได้ 7,812.7 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 606.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.4 สูงกว่าประมาณการ 3,404.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 77.2 เนื่องจากแบบยื่นรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินเดือนค่าจ้าง (ภ.ง.ด.1) และแบบยื่นรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสำหรับค่าลิขสิทธิ์และเงินปันผล (ภ.ง.ด.2) เพิ่มขึ้น

- ภาษีธุรกิจเฉพาะ จัดเก็บได้ 973.8 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 101.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.5 ต่ำกว่าประมาณการ 129.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.8

- อากรแสตมป์ จัดเก็บได้ 210.6 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 4.0 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 1.9 สูงกว่าประมาณการ 5.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.8

- รายได้อื่นๆ จัดเก็บได้ 6.9 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 1.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.9 สูงกว่าประมาณการ 1.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.9

2. สรรพสามิตพื้นที่ระยอง 1 และ 2 จัดเก็บได้ 84,811.1 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 22,012.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 35.1 สูงกว่าประมาณการ 3,205.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.9 สำหรับภาษีที่จัดเก็บได้สูงสุด 5 ลำดับ ได้แก่

- ภาษีน้ำมัน จัดเก็บได้ 65,708.4 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 17,812.9 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.2 สูงกว่าประมาณการ 1,206.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.9 เนื่องจากมีปริมาณน้ำมันที่ยื่นชำระภาษีเพิ่มขึ้น และเป็นผลมาจากการปรับอัตราภาษีน้ำมันสรรพสามิต

- ภาษีรถยนต์ จัดเก็บได้ 16,484.3 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 4,291.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 35.2 สูงกว่าประมาณการ 2,128.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.8 เนื่องจากยอดการจำหน่ายรถยนต์เพิ่มขึ้น ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีตามประกาศกระทรวงการคลังฯ ฉบับที่ 109

- ภาษีเครื่องดื่ม จัดเก็บได้ 2,270.6 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 125.0 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.2 ต่ำกว่าประมาณการ 178.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.3 เนื่องจากยอดการผลิตเครื่องดื่มมีปริมาณลดลง

- ภาษिरถจักรยานยนต์ จัดเก็บได้ 314.8 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 31.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.1 สูงกว่าประมาณการ 41.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.1 เนื่องจากยอดการจำหน่ายรถจักรยานยนต์สูงขึ้น

- รายได้อื่นๆ (ค่าใบอนุญาตสุรา ค่าใบอนุญาตยาสูบ ค่าใบอนุญาตไฟ เบ็ดเตล็ด และค่าปรับเปรียบเทียบคดี) จัดเก็บได้ 17.8 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 3.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.7 สูงกว่าประมาณการ 10.7 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 149.8

3. ด้านศุลกากรมาบตาพุด จัดเก็บได้ 2,419.1 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 512.4 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.9 สูงกว่าประมาณการ 970.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.0 เนื่องจากมีการนำของออกจากเขตปลอดอากร เพื่อบริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้น

4. ธนารักษ์พื้นที่ระยอง จัดเก็บได้ 25.6 ล้านบาท ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 5.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.1 สูงกว่าประมาณการ 1.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.6 เนื่องจากมีการจ่ายค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์น้อยกว่าปีก่อน

5. ส่วนราชการอื่น จัดเก็บได้ 291.0 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว 165.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 132.4

ปีงบประมาณ พ.ศ.2559 (ต.ค.58-ก.ย.59) มีรายได้นำส่งคลังสะสม จำนวน 73,679.5 ล้านบาท เป็นรายได้จากภาษีอากร 66,467.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.2 รายได้อื่น 12.5 ล้านบาท และรายได้เงินนอกงบประมาณ 7,199.8 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.8

ตารางที่ 19 แสดงสรุปผลการจัดเก็บรายได้จังหวัดระยอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ตั้งแต่
เดือนตุลาคม 2558 ถึงเดือนกันยายน 2559

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปีนี้	ปีที่แล้ว	เปรียบเทียบปีนี้กับปีที่แล้ว		ประมาณการ	เปรียบเทียบปีนี้กับประมาณการ	
			จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ
1.สรรพากรพื้นที่ระยอง	77,367.4	79,581.5	-2,214.2	-2.8	64,349.0	13,018.4	20.2
- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	7,812.7	7,206.0	606.7	8.4	4,407.9	3,404.7	77.2
- ภาษีเงินได้นิติบุคคล	20,938.3	17,239.6	3,698.7	21.5	6,821.3	14,117.0	207.0
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม	47,425.2	53,848.0	-6,422.8	-11.9	51,805.8	-4,380.6	-8.5
- ภาษีธุรกิจเฉพาะ	973.8	1,075.5	-101.8	-9.5	1,103.5	-129.8	-11.8
- อากรแสตมป์	210.6	206.6	4.0	1.9	204.9	5.7	2.8
- รายได้อื่นๆ	6.9	5.8	1.1	19.9	5.6	1.3	23.9
2.สรรพสามิตพื้นที่ระยอง1 และ2	84,811.1	62,798.4	22,012.8	35.1	81,605.4	3,205.7	3.9
- ภาษีสุราแช่	1.5	1.8	-0.3	-14.9	1.9	-0.4	-19.2
- ภาษีเครื่องดื่ม	2,270.6	2,395.6	-125.0	-5.2	2,448.7	-178.1	-7.3
- ภาษีน้ำมัน	65,708.4	47,895.5	17,812.9	37.2	64,502.1	1,206.3	1.9
- ภาษिरถยนต์	16,484.3	12,192.8	4,291.5	35.2	14,355.7	2,128.6	14.8
- ภาษिरถจักรยานยนต์	314.8	283.3	31.4	11.1	273.6	41.2	15.1
- ภาษีเครื่องไฟฟ้า	0.4	1.3	-1.0	-71.8	1.4	-1.0	-71.9
- ภาษีสนามกอล์ฟ	10.0	9.5	0.5	5.6	10.3	-0.2	-2.1
- ภาษีแก้ว	0.4	0.8	-0.5	-58.0	0.9	-0.6	-61.6
- ไนต์คลับ ดิสโก้เธค	0.9	1.1	-0.2	-17.9	1.0	-0.1	-11.3
- ออบน้ำ อบตัว นวดตัว	2.1	2.3	-0.2	-10.1	2.8	-0.7	-26.5
- รายได้อื่นๆ	17.8	14.3	3.5	24.7	7.14	10.7	149.8
3.ด่านศุลกากรมาบตาพุด	2,419.1	1,906.7	512.4	26.9	1,448.3	970.8	67.0
- อากรขาเข้า	2,390.4	1,875.6	514.8	27.4	1,362.5	1,027.8	75.4
- อากรขาออก	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
- ค่าธรรมเนียม	28.7	31.0	-2.3	-7.5	85.8	-57.1	-66.5
- ค่าปรับต่างๆ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
4.ธนารักษ์พื้นที่ระยอง	25.6	30.9	-5.3	-17.1	23.8	1.8	7.6
5.ส่วนราชการอื่น	291.0	125.2	165.8	132.4	0.0	0.0	0.0
รวมรายได้จัดเก็บ	164,914.2	144,442.6	20,471.5	14.2	147,426.5	17,487.6	11.9

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง

ตารางที่ 20 แสดงการทะเบียนนิติบุคคลที่คงอยู่ และทุนจดทะเบียน จำแนกตามประเภทการจดทะเบียน
พ.ศ. 2550 – 2559

ปี	ประเภทการจดทะเบียน									
	รวมยอด		บริษัทจำกัด		ห้างหุ้นส่วนจำกัด		ห้างหุ้นส่วนสามัญ นิติบุคคล		บริษัทมหาชนจำกัด	
	ราย	ทุนจดทะเบียน	ราย	ทุนจดทะเบียน	ราย	ทุนจดทะเบียน	ราย	ทุนจดทะเบียน	ราย	ทุนจดทะเบียน
2550	6,176	280,825,223,980	3,136	241,896,255,489	3,030	3,898,362,081	4	3,500,000	6	35,027,106,410
2551	6,852	308,542,281,225	3,525	268,005,513,634	3,316	5,206,161,181	4	3,500,000	7	35,327,106,410
2552	7,357	322,005,191,125	3,842	280,736,920,234	3,501	5,524,164,481	5	4,000,000	9	35,740,106,410
2553	6,969	337,392,772,125	4,095	295,872,601,234	2,860	5,776,064,481	5	4,000,000	9	35,740,106,410
2554	7,075	372,261,201,725	4,379	330,456,861,234	2,681	6,059,733,981	6	4,500,000	9	35,740,106,410
2555	8,041	440,898,416,975	5,073	357,476,056,334	2,951	6,518,243,981	6	4,500,000	11	76,899,616,660
2556	8,991	454,867,498,875	5,846	370,815,824,234	3,126	6,893,563,981	6	5,500,000	13	77,152,610,660
2557	9,806	489,380,052,723	6,518	401,988,449,344	3,268	7,040,766,481	6	4,500,000	14	80,346,336,898
2558	10,441	525,666,591,148	7,084	424,998,347,104	3,338	9,838,316,980	4	3,400,000	15	90,826,527,064
2559	11,715	540,857,524,590	7,808	444,942,067,806	3,887	6,375,182,480	3	1,400,000	17	89,508,874,304

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดระยอง

ด้านการจดทะเบียนนิติบุคคล ในวงรอบปี 2559 มีการจดทะเบียน 11,715 ราย
วงเงินรวม 540,857,524,590 บาท จำแนกเป็นบริษัทจำกัด 7,808 ราย วงเงินรวม 444,942,067,806 บาท
ห้างหุ้นส่วนจำกัด 3,887 ราย วงเงินรวม 6,375,182,480 บาท ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล 3 ราย วงเงิน
รวม 1,400,000 บาท และ บริษัทมหาชนจำกัด 17 ราย วงเงินรวม 89,508,874,304 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับ
สถิติตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา มียอดการจดทะเบียนทุกประเภทรวมเพิ่มทุกปี

วิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรมและการคลัง

1. ปี 2560

1) ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ สำนักงานคลังจังหวัดระยองประเมินภาวะ
เศรษฐกิจจังหวัดระยอง ปี 2560 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.0 ขยายตัวต่อเนื่องจากที่ขยายตัวร้อยละ
0.1 ในปี 2559 โดยมีด้านอุปทานและอุปสงค์เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ

ด้านอุปทาน (การผลิต) ภายในจังหวัดคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.9 (ชะลอ
ตัวจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 10.2 โดยการผลิตรายการเกษตรกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 8.3 ตาม
ปริมาณผลผลิตยางพาราที่ขยายตัวร้อยละ 10.4 จากปัจจัยในเรื่องของราคาและความต้องการของตลาด
ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน ซึ่งเป็นผู้ซื้ออย่างรายใหญ่ ส่งผลให้เกษตรกรชาวสวน
ยางกรีดยางพาราเพิ่มขึ้น ทุเรียน ขยายตัวร้อยละ 9.3 ตามปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น เนื่องจาก

สภาพอากาศเย็น ส่งผลดีต่อการออกดอกทุเรียน ประกอบกับในปีที่ทุเรียนค่อยๆ ทอยออกสู่ตลาดทำให้ราคาดี เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ และทุเรียนที่ปลูกในปี 2555 เริ่มให้ผลผลิตในปีแรก

ในขณะที่สับปะรด และมันสำปะหลัง หดตัวร้อยละ -29.6 และ -2.9 ตามลำดับ ตามปริมาณผลผลิตที่ลดลง ประกอบกับตลาดต่างประเทศชะลอการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์สับปะรดของไทย ทำให้โรงงานแปรรูปสับปะรดปรับลดกำลังการผลิต และปรับลดราคาซื้อสับปะรดโรงงานจากเกษตรกร

ด้านปศุสัตว์ คาดว่าจะขยายตัวจากไก่เนื้อและสุกรตามปริมาณผลผลิตและความต้องการของผู้บริโภค

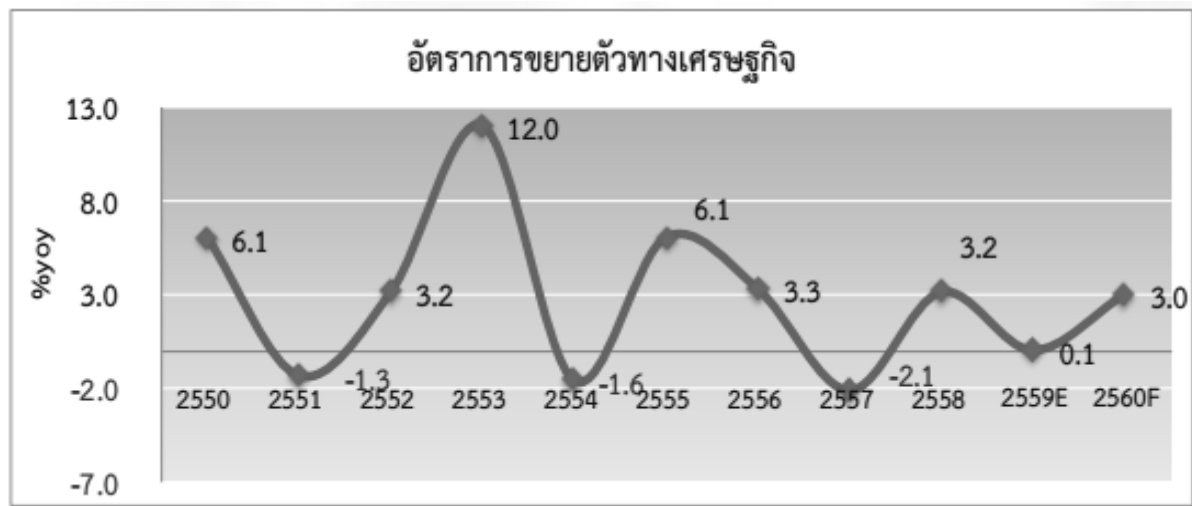
ภาคอุตสาหกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.2 สะท้อนจากปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม คาดว่าขยายตัวร้อยละ 4.5 ซึ่งอุตสาหกรรมที่มีการใช้ปริมาณไฟฟ้าสูง ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเหล็ก อุตสาหกรรมผลิตและจำหน่ายก๊าซ อุตสาหกรรมผลิตพลังงานไฟฟ้า และอุตสาหกรรมยาง พุนจัตหะเบียนภาคอุตสาหกรรม และจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.4 และ 3.3 ตามลำดับ จากการทยอยฟื้นตัวอย่างช้า ๆ ของเศรษฐกิจโลกและการค้าโลก ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลประกาศให้จังหวัดระยองเป็นพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development) เพื่อให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน

ภาคบริการ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.6 จากการค้าส่ง ค้าปลีก การขนส่ง และด้านการท่องเที่ยว คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวและอัตราการเข้าพักโรงแรมเพิ่มขึ้น จากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดและประเทศ

ด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย) ภายในจังหวัด คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.2 ฟื้นตัวมาเป็นบวกจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -11.3 จากการบริโภคภาคเอกชน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 19.2 ฟื้นตัวมาเป็นบวกจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -5.0 จากภาษีมูลค่าเพิ่ม ขยายตัวร้อยละ 19.5 ตามการบริโภคภายในจังหวัดและการนำเข้ากลุ่มเชื้อเพลิง (น้ำมันดิบ) ที่ผ่านท่าเรือมาบตาพุดที่เพิ่มขึ้น รถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.2 ขณะที่ปริมาณรถยนต์ หดตัวร้อยละ -1.3 ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -14.4 ส่วนหนึ่งเนื่องจากรถยนต์ภายใต้โครงการรถคันแรก เริ่มทยอยครบสัญญาการถือครองรถที่ซื้ออย่างน้อยห้าปี ทำให้ผู้ซื้อสามารถซื้อรถยนต์คันใหม่ได้ แต่ก็ยังมีปริมาณไม่มากนัก เพราะผู้ซื้อบางส่วนยังรอความชัดเจนในเรื่องของการผลิตรถยนต์รุ่นใหม่ที่จะมีการขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้า ด้านการลงทุนภาคเอกชน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.6 ขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 1.6 ตามปริมาณสินเชื่อเพื่อการลงทุน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 4.2 ขณะที่พื้นที่ขออนุญาตก่อสร้างรวม คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -0.2 ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -14.2 จากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจทำให้เกิดการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชน การส่งเสริมการลงทุนจาก BOI การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนาดใหญ่ เช่น โครงการรถไฟทางคู่ รถไฟฟ้าความเร็วสูง เชื่อม 3 สนามบิน (สุวรรณภูมิ ดอนเมือง และอู่ตะเภา) โครงการมอเตอร์เวย์ และโครงการพัฒนาท่าอากาศยานสนามบินอู่ตะเภา เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ขณะที่การใช้

จ่ายภาครัฐ คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -6.6 ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -25.4 ตามผลการเบิกจ่ายรายจ่ายประจำ ที่คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -19.9 เนื่องจากการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในลักษณะของรายจ่ายลงทุนที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ ครุภัณฑ์ และอะไหล่ของเรือ ซึ่งต้องจัดซื้อจากต่างประเทศ เป็นต้น ประกอบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 มีโครงการจ่ายเงินเดือนและค่าจ้างประจำของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีผลตั้งแต่เดือนมกราคม 2560 ขณะที่การเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 19.3 จากนโยบายกระตุ้นการเบิกจ่ายของรัฐบาล

2) ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัด คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2560 อยู่ที่ร้อยละ 0.4 ต่อปี ตามเศรษฐกิจจังหวัด และราคาน้ำมันที่คาดว่าจะค่อยๆ ปรับเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ สำหรับการจ้างงานคาดว่าจะตลอดทั้งปี มีจำนวน 546,862 คนหรืออยู่ที่ร้อยละ 1.9 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 10,109 คน ตามการจ้างงานภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ

รูปที่ 16 แสดงพยากรณ์อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง ปี 2550–2560

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง

ตารางที่ 21 แสดงพยากรณ์อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดระยองรายภาคเศรษฐกิจปี 2556-2560

ผลการประมาณการ	2556	2557	2558	2559 ^๕	2560 ^๕	
					(ณ มิถุนายน 2560)	
					เฉลี่ย	ช่วง
1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละต่อปี)	3.3	-2.1	3.2	0.1	3.0	(2.5 ถึง 3.5)
2. อัตราการขยายตัวของภาคเกษตรกรรม (ร้อยละต่อปี)	2.2	-5.5	0.8	-5.5	5.7	(5.2 ถึง 6.2)
3. อัตราการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละต่อปี)	1.5	4.1	2.4	12.6	4.9	(4.4 ถึง 5.4)
4. อัตราการขยายตัวของภาคบริการ (ร้อยละต่อปี)	3.4	-0.1	3.0	2.2	4.5	(4.0 ถึง 5.0)
5. อัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชน (ร้อยละต่อปี)	1.8	-4.9	-21.4	-5.0	12.4	(11.9 ถึง 12.9)
6. อัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน (ร้อยละต่อปี)	26.4	-1.2	-2.7	1.6	3.0	(2.5 ถึง 3.5)
7. อัตราการขยายตัวของรายได้เกษตรกร (ร้อยละต่อปี)	-0.9	-18.5	4.6	3.7	16.2	(15.1 ถึง 17.3)
8. อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละต่อปี)	3.8	2.7	-1.6	-0.3	0.4	(-0.1 ถึง 0.9)
9. จำนวนผู้มีงานทำ (คน)	371,183	538,522	541,247	536,753	547,108	(545,406 ถึง 548,809)
เปลี่ยนแปลงคน	-1,573	167,339	2,725	-4,494	10,354	(8,653 ถึง 12,056)

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง

2) คาดการณ์ปี 2561

ด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.2 ขยายตัวต่อเนื่องจากที่ขยายตัวร้อยละ 3.0 ในปี 2560 จากปัจจัยด้านอุปทานและอุปสงค์ ดังนี้

ด้านอุปทาน (การผลิต) ภายในจังหวัดคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.6 ขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 2.9 ตามภาคการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ **ภาคอุตสาหกรรม** คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 4.2 จากความสนใจของต่างชาติที่จะลงทุนในโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC : Eastern Economic Corridor) โดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย/ไฮเทคโนโลยี ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์แห่งอนาคต อุตสาหกรรมการบิน หุ่นยนต์ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะอุตสาหกรรมปิโตรเลียม เคมีชีวภาพขั้นสูง และอุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร **ภาคบริการ** คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.9 จากการค้าส่ง ค้าปลีก การขนส่ง และด้านการท่องเที่ยว คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวและอัตราการเข้าพักโรงแรมเพิ่มขึ้น โดยในปี 2561 รัฐบาลผลักดันให้เป็นปีท่องเที่ยวแห่งชาติ ภายใต้แคมเปญ “ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน 2561” หรือ “Amazing Thailand Tourism Year 2018” มีการเชื่อมโยงโครงการพัฒนา EEC เน้นผสมผสานการบูรณาการความร่วมมือด้านการตลาดอย่างเป็นองค์รวมกับหน่วยงานภาครัฐ/ผู้ประกอบการภาคเอกชน และ **ภาคเกษตรกรรม** คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 5.2 จากปริมาณผลผลิตยางพารา ทุเรียน สุกกร และไก่เนื้อ

ด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย) ภายในจังหวัด คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.9 ชะลอตัวจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 2.2 จากการบริโภคภาคเอกชน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 13.1 จากภาษีมูลค่าเพิ่มการบริโภคภายในจังหวัดและการนำเข้ากลุ่มเชื้อเพลิง (น้ำมันดิบ) รถจักรยานยนต์และรถยนต์จดทะเบียนใหม่ กำลังซื้อของผู้บริโภคบางส่วนเริ่มกลับมา ซึ่งส่วนหนึ่งคาดว่าจะเป็ผลจากมาตรการของรัฐ

ในโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายกลุ่มรากหญ้าและร้านค้าธงฟ้าประชารัฐ ซึ่งเริ่มมีการใช้จ่ายผ่านบัตรสวัสดิการดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2560 เป็นต้นไป ด้านการลงทุนภาคเอกชน คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.4 ตามปริมาณสินเชื่อเพื่อการลงทุน พื้นที่ขออนุญาตก่อสร้างรวม และรถยนต์เพื่อการพาณิชย์จดทะเบียนใหม่ จากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจทำให้เกิดการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชน **ขณะที่การใช้จ่ายภาครัฐ** คาดว่าจะหดตัวร้อยละ -4.8 ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนที่หดตัวร้อยละ -6.6 จากปัญหาเรื่องความพร้อมของโครงการในการดำเนินการ ส่งผลให้การดำเนินการตามสัญญาล่าช้า และไม่สามารถเบิกจ่ายเงินได้ตามแผนงานที่วางไว้ อย่างไรก็ตาม ประเด็นการขาดแคลนแรงงานจากการปรับตัวรับพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวฉบับใหม่ และกำลังซื้อของครัวเรือนส่วนใหญ่ที่ยังชะลอตัว เป็นปัจจัยหลักที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการลงทุนในปี 2561

ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัด คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2560 อยู่ที่ร้อยละ 0.5 ต่อปี ตามเศรษฐกิจจังหวัด และราคาน้ำมันที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น สำหรับการจ้างงานคาดว่าจะตลอดทั้งปี มีจำนวน 558,060 คน หรืออยู่ที่ร้อยละ 2.0 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 11,197 คน ตามการจ้างงานภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ ที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นจากการลงทุนในโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC)

ปัจจัยเสี่ยงเศรษฐกิจในปี 2560 และปี 2561 ของจังหวัดระยอง

1. ความเสี่ยงต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและประเทศคู่ค้า ความไม่แน่นอนของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจและนโยบายทางการค้าของสหรัฐฯ และเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของจีน และความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์
2. ความเสี่ยงต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงิน ความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจ SEMs และภาคครัวเรือนที่ลดลง
3. ความกังวลต่อภาวะสงครามและภัยก่อการร้าย อาจมีผลทำให้การค้าโลก/การลงทุนโลกเกิดภาวะชะงักงัน
4. ปัญหาจากสภาพอากาศที่แปรปรวนและภัยธรรมชาติ ส่งผลต่อพืชผลและราคาสินค้าเกษตร
5. การขาดแคลนแรงงาน จากการปรับตัวรับพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560
6. การใช้จ่ายภาครัฐ ที่อาจชะลอลงในช่วงแรกจากผลของพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

ปัจจัยสนับสนุนสำหรับเศรษฐกิจในปี 2560 และปี 2561 ของจังหวัดระยอง

1. การลงทุนของภาคเอกชนและภาครัฐ ทั้งภาคอุตสาหกรรมจากความสนใจที่จะลงทุนในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และจากการเข้าบุกตลาดผู้บริโภคของกลุ่มธุรกิจอีคอมเมิร์ซ

ในส่วนของภาครัฐมีการลงทุนก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง เช่น รถไฟรางคู่ และการปรับปรุงระบบราง

2. ความชัดเจนในเรื่องของการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor Development) เพื่อยกระดับพื้นที่ภาคตะวันออกให้ก้าวขึ้นไปสู่การเป็น “เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ดี และทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน” ซึ่งดำเนินการใน 3 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

3. มาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อย ตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ

4. การท่องเที่ยว จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นตามสภาวะเศรษฐกิจที่ปรับดีขึ้น และจากมาตรการลดและยกเว้นค่าธรรมเนียมการตรวจลงตรานักท่องเที่ยว (Tourist Visa)

4) สาขาการท่องเที่ยวและการบริการ

จังหวัดระยองเป็นจังหวัดชายทะเล มีความหลากหลาย ด้านการท่องเที่ยวทั้งหาดทราย ทะเล เกาะต่างๆ ภูเขา น้ำตก สวนผลไม้ รวมทั้งอาหารทะเลที่สด สะอาด มีชายหาดยาวกว่า 100 กิโลเมตรมีเกาะเสม็ดที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างสูง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาจังหวัดระยองได้อย่างสะดวกสบายทั้งทางน้ำ ทางบกและทางอากาศ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 179 กิโลเมตร การคมนาคม สะดวกสบายและยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อีกจำนวนมาก

การท่องเที่ยวของจังหวัดระยองในภาพรวมดีขึ้นทุกปีแต่ก็ยังได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ ในบางช่วง เช่น ปัจจัยการชะลอตัวทางเศรษฐกิจ และความเชื่อมั่นจากปัญหาภายในจังหวัดเอง เช่น ปัญหามลพิษ แต่ถึงแม้จะมีปัจจัยต่างๆ เข้ามากระทบ แต่จำนวนนักท่องเที่ยวก็ยังคงเติบโตอยู่ที่ 10% ต่อปี

จุดเน้นด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดระยอง คือ

1. หาดทราย ทะเล มีหาดทราย และชายฝั่งทะเลที่สวยงามหลายแห่ง โดยเฉพาะเกาะเสม็ด ที่มีหาดทรายขาวสวยงาม เป็นที่รู้จักกันดีของนักท่องเที่ยวทั่วโลก

2. อุทยาน – ป่าเขา สถานที่ที่เป็นที่รู้จักกันดีคืออุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-เกาะเสม็ด และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง

3. ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติไทยมาช้านาน ดังนั้นจึงมีสถานที่ทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก เช่น วัดป่าประดู่ วัดลุ่ม อนุสาวรีย์สุนทรภู่

4. การเกษตร/Homestay เช่นการท่องเที่ยวชมสวนผลไม้ การล่องเรือชมหิ่งห้อยแม่น้ำ ประแส ตลอดจนการพักแบบ Homestay ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นจำนวนมาก

5. Wellness/health @ spa มีสถานที่เพื่อสุขภาพจำนวนมากทั้งแบบปัจจุบันและแผนโบราณ เช่น Spa ที่ดาวดึงส์รีสอร์ท ปาร์ดีรีสอร์ท อาศรมสปา หรือนวดแผนไทยที่วัดบ้านดอน ซึ่งได้รับการตอบรับจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี

6. Golf Paradise มีสนามกอล์ฟระดับ International standard ในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง อำเภอปลวกแดง อำเภอสัตหีบ

7. Shopping สินค้า OTOP ของจังหวัดระยองได้รับการรับรองมาตรฐานระดับ 5 ดาวจำนวนมาก และยังมีการจัดสร้างศูนย์สินค้า OTOP และหมู่บ้าน OTOP ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถซื้อสินค้า OTOP ของจังหวัดระยองได้ง่าย

8. ดำนํ้า มีเกาะสวยงาม และมีปะการังจำนวนมาก สถานที่ที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเช่น เกาะทะลุ เกาะกุฎี เกาะเสม็ด

9. Manmade ได้พยายามพัฒนาแหล่ง สร้างสถานที่ต่างๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวมากขึ้น สถานที่ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันคือพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำระยอง

10. เทศกาล งานประเพณี มีเทศกาลสำคัญๆ เกือบตลอดทั้งปี เช่น เทศกาลเที่ยวทะเลหาดบ้านเพ-เกาะเสม็ด ประเพณีทำบุญกลางทุ่ง งานทอดผ้าป่ากลางน้ำ งานลอยกระทงเมืองระยอง งานวัดสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช งานห่มผ้าพระเจดีย์กลางน้ำ งานประเพณีกีฬา-ชิมปลาทะเลนิ่งบ้านฉาง งานเทศกาลผลไม้และของดีเมืองระยอง งานวันสุนทรภู่ เป็นต้น

จังหวัดระยองมีสถานที่ท่องเที่ยวตามนโยบาย 10 สถานที่ท่องเที่ยวเมืองต้องห้ามพลาด Plus จังหวัดระยอง คือ

1. หุบโปรงทอง ตั้งอยู่บริเวณป่าชายเลนริมปากแม่น้ำประแส อำเภอแกลง
2. เกาะทะลุ ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด
3. เกาะเสม็ด หรือ เกาะแก้วพิสดาร ตั้งอยู่ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
4. อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
5. อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
6. ตลาดบ้านเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
7. พระเจดีย์กลางน้ำ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
8. หาดแม่รำพึง ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
9. หาดแสงจันทร์ ตั้งอยู่ตำบลปากน้ำใหม่ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
10. น้ำตกเขาชะเมา อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง

ในรอบปี พ.ศ. 2559 ข้อมูลจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีจำนวนนักท่องเที่ยว 6,929,843 คน แบ่งเป็นชาวไทย จำนวน 6,419,164 คน ชาวต่างประเทศจำนวน 510,679 คน ทำรายได้กว่า 30,614.11 ล้านบาท นักท่องเที่ยวต่างชาติคือ จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี และสหราชอาณาจักร จำนวนโรงแรม 301 แห่ง จำนวนห้องพัก 14,318 ห้อง จำนวนเตียง 25,772 เตียง

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนห้องพัก และผู้เยี่ยมชมในจังหวัดระยอง

รายการ		ปี			การเปลี่ยนแปลง (%)	
		2557	2558	2559	2558	2559
จำนวนห้อง (ห้อง)		12,844	13,636	14,318	6.17	5.00
จำนวนผู้เยี่ยมชม		6,150,336	6,650,710	6,929,843	8.14	4.20
	ชาวไทย	5,678,118	6,151,526	6,419,164	8.34	4.35
	ชาวต่างประเทศ	472,218	499,184	510,679	5.71	2.30
จำนวนนักท่องเที่ยว		3,854,783	4,171,188	4,352,435	8.21	4.35
	ชาวไทย	3,478,384	3,773,969	3,947,108	8.50	4.59
	ชาวต่างประเทศ	376,399	397,219	405,327	5.53	2.04
จำนวนนักท่องเที่ยว		2,295,553	2,479,522	2,577,408	8.01	3.95
	ชาวไทย	2,199,734	2,377,557	2,472,056	8.08	3.97
	ชาวต่างประเทศ	95,819	101,965	105,352	6.41	3.32
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ย ของนักท่องเที่ยว (วัน)		2.42	2.41	2.38	-0.41	-1.24
	ชาวไทย	2.30	2.29	2.27	-0.43	-0.87
	ชาวต่างประเทศ	3.48	3.47	3.40	-0.29	-2.02
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)						
ผู้เยี่ยมชม		2,165	2,270	2,370	4.88	4.41
	ชาวไทย	2,108	2,209	2,308	4.83	4.46
	ชาวต่างประเทศ	2,580	2,724	2,852	5.58	4.69
นักท่องเที่ยว		2,352	2,469	2,581	4.98	4.53
	ชาวไทย	2,301	2,414	2,524	4.91	4.57
	ชาวต่างประเทศ	2,663	2,814	2,949	5.69	4.79
นักท่องเที่ยว		1,407	1,468	1,527	4.40	3.98
	ชาวไทย	1,405	1,467	1,525	4.42	3.95
	ชาวต่างประเทศ	1,451	1,506	1,579	3.81	4.82
รายได้ (ล้านบาท)						
ผู้เยี่ยมชม		25,124	28,380	30,614	12.96	7.87
	ชาวไทย	21,497	24,347	26,384	13.26	8.37
	ชาวต่างประเทศ	3,627	4,033	4,231	11.18	4.91

1. นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนจังหวัดนั้น โดยวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำ การศึกษา และไม่ใช่คนท้องถิ่นที่ หรือศึกษาอยู่ที่จังหวัดนั้น ต้องพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน

2. นักทัศนาจร หมายถึง ผู้เยี่ยมชมที่ไม่พักค้างคืน

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว ปี 2559

วิเคราะห์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

จังหวัดระยองมีความงดงามและอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติมีศักยภาพและความพร้อมทางการท่องเที่ยว มีความหลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติภูเขา น้ำตก ชายหาดทะเลที่สวยงามและหมู่เกาะที่สวยงาม โดยเฉพาะเกาะเสม็ดที่มีหาดทรายขาวสวยงาม เลื่องชื่อไปทั่วโลกมีสวนผลไม้ให้เยี่ยมชมและชิมรสชาติที่สดอร่อย Hi-Light ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดมีมากมาย เช่น การมีชายหาดยาว 100 กม.มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐานและราคาไม่แพง (Value for Money) เป็นแหล่งรับประทานอาหารทะเลสดที่มีคุณภาพดีและราคาถูก สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดระยองแบ่งออกเป็น

1. สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น เกาะเสม็ด หมู่เกาะมัน แหลมแม่พิมพ์ หาดแม่รำพึง น้ำตกเขาชะเมา น้ำตกคลองปลาเค้า เป็นต้น
2. ทางศิลปวัฒนธรรม เช่น วัดลุ่ม วัดป่าประดู่ พระเจดีย์กลางน้ำ เป็นต้น
3. ทางประวัติศาสตร์ เช่น ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน อนุสาวรีย์สุนทรภู่ เป็นต้น
4. ศูนย์การเรียนรู้ เช่น ศูนย์สมุนไพรสมเด็จพระเทพ พิพิธภัณฑสถานใหญ่ วัดบ้านดอน สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นต้น

5. แหล่งการค้า เช่น ศูนย์การค้าเซ็นทรัล พลาซ่า ตลาดน้ำเกาะกลอย เป็นต้น

ที่ผ่านมาได้ดำเนินการพัฒนาควบคู่กับการแก้ไขปัญหาต่างๆ การคืนธรรมชาติชายหาดระยองสร้างความสุขให้ประชาชนจากการที่จังหวัดระยองมีหาดจำนวน 25 หาด (อำเภอเมือง 19 หาด (บนเกาะเสม็ด 9 หาด อำเภอแกลง 3 หาด อำเภอบ้านฉาง 3 หาด) ได้มีการจัดระเบียบผู้ประกอบการชายหาดทุกกลุ่มอาชีพ ทั้งร้านค้าและการบริการ การจัดระเบียบร่มและเตียงผ้าใบและการบริการอื่นๆ ปรับปรุงภูมิทัศน์ การรักษาความสะอาดบริเวณชายหาดและความสะอาดบริเวณร้านค้าหรือสถานประกอบการ นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปีตลอดทุกเดือน เช่น งานเปิดถนนคนเดิน ณ ระยอง (ถนนยมจินดา) งานมหกรรมดนตรีที่ชายหาดระยอง งานเทศกาลผลไม้และของดีจังหวัดระยอง งาน“วันสุนทรภู่” งานท่องเที่ยวไปกับไตรกีฬาและทวิกีฬา เป็นต้น และมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เช่น จัดทำ MET นำสื่อมวลชนร่วมกิจกรรมต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย Table Top ร่วมงานส่งเสริมการขาย Roadshow จัดกิจกรรม HR FAM Trip อย่างสม่ำเสมอ

ในขณะนี้จังหวัดระยองได้มุ่งเน้นการเชื่อมต่อด้านการท่องเที่ยวกับภาคอื่นๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร ภาควัฒนธรรม เนื่องจาก

1. เป็นแหล่งศึกษาดูงานทางด้านอุตสาหกรรม การที่จังหวัดระยองเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม และท่าเรือน้ำลึกจำนวนมาก อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ เช่น ปิโตรเคมี เคมีภัณฑ์ มีเขตประกอบการอุตสาหกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรมจำนวนมาก ดังนั้น จึงได้มีการพัฒนา Industrial Tourism โดยมีการร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมในการเปิดให้ผู้สนใจเข้าศึกษาดูงาน และเรียนรู้การผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม การดูงานท่าเรือขนถ่ายสินค้า และโดยเฉพาะในด้าน Green Industry การเรียนรู้การจัดการสิ่งแวดล้อม การอยู่ร่วมกันของโรงงานกับชุมชน โดยหน่วยงานที่เปิด

ให้เข้าชม เช่น กลุ่มปีโตรเคมี ของ บริษัท ปตท. โดยสามารถดูงานได้ตั้งแต่การผลิตทางด้านต้นน้ำจนกระทั่งถึงปลายน้ำ ระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2. เป็นแหล่งปลูกผลไม้เมืองร้อนที่มีชื่อเสียง แหล่งปลูกผลไม้เมืองร้อนขนาดใหญ่ และมีชื่อเสียงของประเทศ ผลไม้ที่นิยมปลูกในจังหวัดระยอง ได้แก่ทุเรียน มะม่วง มังคุด สับปะรด เงาะ เป็นต้น โดยในช่วงฤดูผลไม้ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม สวนผลไม้ต่างๆ จะเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชม พร้อมทั้งมีกิจกรรมการเรียนรู้การเพาะปลูกผลไม้ และการจัดการสวนผลไม้ รวมถึงสามารถเลือกชิมผลไม้สดจากสวน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว สวนผลไม้ที่มีชื่อเสียง และเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ได้แก่ สวนสุภัทราแลนด์ สวนมังคุดไทยคุณปัญญา สวนประสมทรัพย์ สวนคุณไพบูลย์ สวนผู้ใหญ่สมควร สวนยายดา-ป่าบุญขึ้น สวนปาทัน สวนลุงทองใบ สวนผู้ใหญ่เสวตร เป็นต้น

3. มีศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ มีสำเนียงภาษาท้องถิ่นเป็นของตนเอง และมีอาหารท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ เช่น หมูชะมวง แกงส้มผักกระชับ มีศิลปะการแสดงท้องถิ่นของระยองที่มีชื่อเสียง ได้แก่ การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอน การแสดงลำตัด การแสดงหนังตะลุงคน และการแสดงอื่นๆ เช่น การรำโทน ลำตัด ลิเก นอกจากนี้ยังมีการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีแห่นางแมว การแข่งเรือยาว ประเพณีปักธงหรือการบูชาแม่โพสพ การทำบุญลาน ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีวิ่งควาย และประเพณีทอดผ้าป่ากลางน้ำที่ปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง ซึ่งมีที่เดียวในประเทศไทย และมีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่มีชื่อเสียง ได้แก่ เสื่อกก เสื่อกระจูด

ในระยะต่อไปคาดว่าจังหวัดระยองจะมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด สอดคล้องกับนโยบายของจังหวัด เช่น

1. **การจัดทำแบรนด์การท่องเที่ยวจังหวัดระยอง (Rayong Branding)** โดยร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน ภาคเอกชนได้มีการระดมความคิดเห็น ดำเนินการตามขั้นตอนทางวิชาการ จนสำเร็จเป็นรูปธรรม คือ แบรนด์การท่องเที่ยวจังหวัดระยอง คือ Surprise Rayong สื่อถึงความสดใส สดชื่น สร้างสรรค์ มีกำลังใจ ซึ่งจะนำไปใช้ในกิจกรรมทั้งหลายของระยองต่อไป จะทำให้ภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดระยองมีความชัดเจนและเป็นที่แพร่หลายมากขึ้น

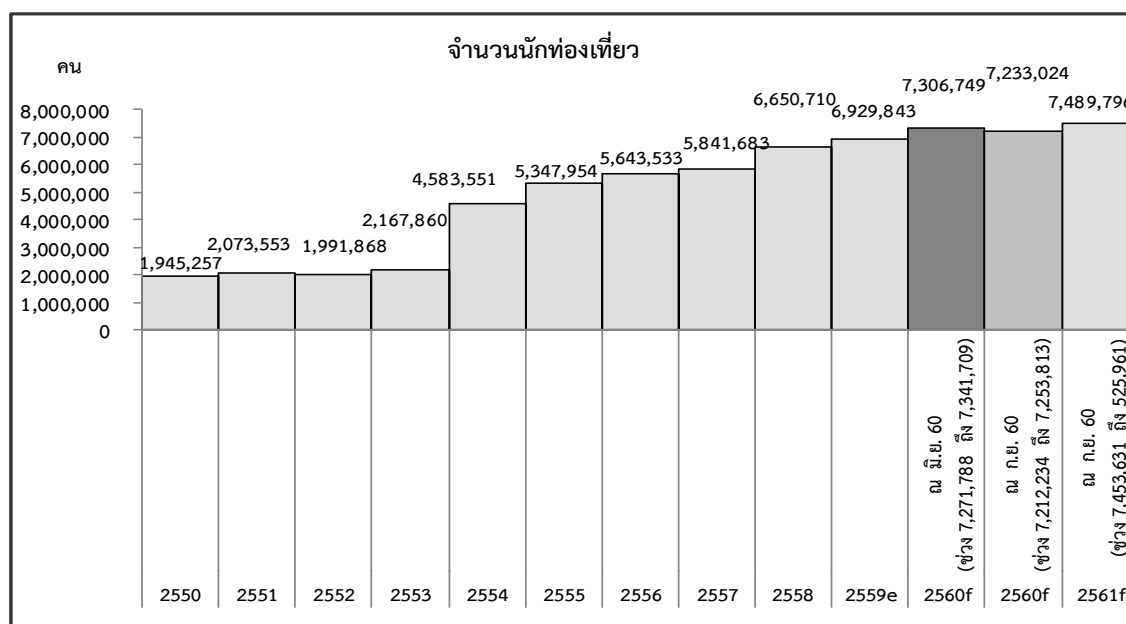
2. **การพัฒนาเป็นไมซ์ซิตี้ (MICE City)** จังหวัดระยองมีความพร้อมในการเป็นไมซ์ซิตี้ (การจัดประชุมนานาชาติการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลและการจัดนิทรรศการ (Meeting, Incentive, Convention and Exhibition : MICE)

3. **การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่** ที่ได้รับความสำเร็จอย่างสูงคือ หุ้บโปรงทอง ซึ่งหุ้บโปรงทอง มีพื้นที่กว่า 6,000 ไร่ เดิมเป็นพื้นที่ที่ชาวบ้านทำการประมงจนกระทั่งทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย และสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนเสื่อมโทรมลง จึงได้พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และศึกษาเรียนรู้ควบคู่กันไป โดยได้จัดสรรงบประมาณสร้างสะพานเดินศึกษาธรรมชาติ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ หุ้บโปรงทอง ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในเรื่องระบบนิเวศของป่าชายเลน จนได้รับความนิยมอย่างมากมาย ส่วนแหล่งท่องเที่ยวต่อไปที่ควรจะได้การพัฒนา เช่น สะพานรักษ์แสม ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก และบริเวณโดยรอบยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง และ

เจ้าพ่อโต๊ะกงที่สามารถชมวิวทิวทัศน์ได้ 360 องศา ชมพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกได้อย่างงดงาม แต่ไม่เป็นที่รู้จักมากนัก

ถึงแม้การท่องเที่ยวจะเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่การวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติพบว่าจังหวัดระยองยังไม่เป็นที่รู้จักในฐานะเมืองแห่งการท่องเที่ยวมากนัก แต่สำหรับนักท่องเที่ยวไทยยังมีการเติบโตได้อีกมาก ซึ่งจะต้องมีการเตรียมการในหลายๆ ด้าน ทั้งเรื่องสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก บุคลากรเพื่อรองรับ

จำนวนนักท่องเที่ยว ใน 2560 คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวจำนวนทั้งสิ้น 7,233,024 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ที่มีจำนวนทั้งสิ้น 6,929,843 คน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 จากมาตรการลด/ยกเว้นค่าธรรมเนียมวีซ่า นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลและจังหวัด เน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เกษตรกรรม และประสบการณ์ การมีสนามบินอู่ตะเภา รวมถึงการพัฒนาถนนเลียบริมชายฝั่งทะเลเชื่อมต่อไปยังจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดงานเทศกาลผลไม้และของดีจังหวัดระยอง ประกอบกับระยองเป็นจังหวัดที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มากนัก มีการเดินทางที่สะดวก สภาพบรรยากาศทั่วไปมีทะเลสวยงามเป็นธรรมชาติ อาหารทะเลสดอร่อย มีโรงแรมเกสต์เฮาส์ รีสอร์ทและบังกะโล ไว้บริการนักท่องเที่ยวเลือกเข้าพักได้อย่างสะดวก จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดระยอง 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน อเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และอังกฤษ นอกจากนี้ ยังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศ CLMV ที่เริ่มทยอยเข้ามาเที่ยวในจังหวัดระยองเพิ่มขึ้น สำหรับปี 2561 คาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 7,489,796 คน

รูปที่ 17 แสดงพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยว 2550 – 2561

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดระยอง

อัตราการเข้าพักโรงแรม ในปี 2560 คาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพักโรงแรมร้อยละ 69.1 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ที่มีอัตราร้อยละ 67.3 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น สำหรับปี 2561 คาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพักโรงแรมร้อยละ 70.5

3) ด้านสังคมและความมั่นคง

(1) ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

1. ศิลปะและวัฒนธรรม ระยองเป็นจังหวัดเก่าแก่ที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานานร้อยปี จึงมีหลักฐานปรากฏทั้งในด้านศิลปะ โบราณคดี อารยธรรมตลอดจนมรดกด้านวัฒนธรรมต่างๆ จำนวนมากที่ชาวจังหวัดระยองจะต้องร่วมมือกันรักษามรดกและสืบสานความเจริญรุ่งเรืองไว้ ตัวอย่างมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดระยอง ได้แก่

2. โบราณสถาน โบราณวัตถุ ถึงแม้ที่บุคคลภายนอกส่วนใหญ่มองว่าเป็นเมืองอุตสาหกรรมแต่ความเป็นจริงแล้วเป็นแหล่งโบราณคดีที่มีการขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาเป็นเวลาหลายพันปี โบราณสถานที่สำคัญและกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนแล้ว จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ วัดบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย วัดบ้านเก่า อำเภอบ้านค่าย วัดป่าประดู่ อำเภอเมือง วัดลุ่ม (พระอารามหลวง) อำเภอเมือง อุโบสถเก่าวัดโชด (ทิมธาราม) อำเภอเมือง วัดราชบัลลังก์ อำเภอแกลง วัดนาตาขวัญ อำเภอเมือง วัดสมมติเทพฐาปนาราม อำเภอแกลง วัดอุดมธัญญาวาส อำเภอแกลง วัดตะพงใน อำเภอเมืองและวัดเก้ง (เป็นเจดีย์เก่า) ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตโรงพยาบาลระยอง อำเภอเมือง ซึ่งในแต่ละแห่งจะมีวิหาร โบสถ์และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก

3. ภาษาและวรรณกรรม คนระยองมีเสียงพูดและความหมายของคำพูดที่แปลกไปจากจังหวัดอื่นอยู่มาก ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวระยองแม้แต่นักแสดงก็พยายามจะนำไปเผยแพร่เลียนแบบสำเนียงและคำที่ใช้ในชนบทแต่ก็ยากที่จะเหมือนชาวจังหวัดระยองที่ใช้ภาษาถิ่นของชาวระยองส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านค่าย อำเภอแกลงและอำเภอเมืองบางส่วน

4. ขนบธรรมเนียมประเพณี มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคกลางและยังมีธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นที่ยังคงถือปฏิบัติกันอยู่ในบางพื้นที่ เช่น ประเพณีแห่นางแมว ประเพณีแข่งเรือยาว ประเพณีปักเเหลหรือการบูชาแม่โพสพ การทำบุญลาน ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีวิ่งควาย ประเพณีการจัดเทศกาลผลไม้และของดีเมืองระยอง ฯลฯ และมีประเพณีที่ถือได้ว่ามีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยคือประเพณีทอดผ้าป่ากลางน้ำที่ปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง

5. ศิลปะการแสดงท้องถิ่น ที่ยังคงอนุรักษ์ไว้และสามารถแสดงในงานต่างๆ ได้ เช่น การรำไท่น ลำตัด ลิเกของชาวอำเภอแกลง การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอนและยังมีศิลปะการแสดงประยุกต์ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย ได้แก่ การแสดงหนังตะลุงคนของชาวอำเภอบ้านค่าย ขณะนี้การแสดงของจังหวัดระยองหลายประเภทที่เป็นที่รู้จักไปยังจังหวัดอื่นๆ ได้แก่ การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอน การแสดงลำตัดและการแสดงหนังตะลุงคน

6. ศาสนา ประชาชนชาวระยองมีความยึดมั่นในศาสนาและวัฒนธรรมอยู่ตลอดมา ร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาอิสลามร้อยละ 4 และศาสนาคริสต์ร้อยละ 1 ตามลำดับ ในปี พ.ศ.2559 มีวัด 272 แห่ง สำนักสงฆ์ 34 แห่ง โบสถ์คริสต์ 2 แห่ง มัสยิด 9 แห่ง พระภิกษุ 2,965 รูป สามเณร 411 รูป

ตารางที่ 23 แสดงจำนวนวัด สำนักสงฆ์ โบสถ์คริสต์ มัสยิด พระภิกษุและสามเณร จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	วัด	สำนักสงฆ์	โบสถ์คริสต์	มัสยิด	พระภิกษุ	สามเณร
	272	34	2	9	2,965	411
เมืองระยอง	59	3	2	6	827	211
บ้านฉาง	15	-	-	1	520	62
แกลง	76	11	-	-	685	27
วังจันทร์	19	5	-	1	232	3
บ้านค่าย	43	2	-	1	181	87
ปลวกแดง	24	2	-	-	160	11
เขาชะเมา	20	8	-	-	212	4
นิคมพัฒนา	16	3	-	-	148	6

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดระยอง 2559

ในปี พ.ศ.2559 มีวัด 272 แห่ง สำนักสงฆ์ 34 แห่ง โบสถ์คริสต์ 2 แห่ง มัสยิด 9 แห่ง พระภิกษุ 2,965 รูป สามเณร 411 รูป ทั้งนี้อัตราการเปลี่ยนแปลงในทุกประเภทมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบแต่ละปี

(2) ด้านสุขภาพและสาธารณสุข

การสาธารณสุข แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การรักษาพยาบาล และการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคมีสถานพยาบาลที่เป็นโรงพยาบาลของรัฐ 9 แห่งโรงพยาบาลเอกชน 4 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 95 แห่ง มีคลินิกแพทย์ 360 แห่ง

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนสถานพยาบาล จำแนกตามประเภทเป็นรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนสถานพยาบาล				จำนวนบุคลากรทางการแพทย์				
	โรงพยาบาลของรัฐ	โรงพยาบาลเอกชน	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	คลินิก	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาล	พยาบาลเทคนิค
	9	4	95	360	148	54	100	1,645	31
เมืองระยอง	2	4	20	192	94	25	58	1,167	18
บ้านฉาง	1	-	9	23	8	5	6	85	-
แกลง	1	-	23	63	21	7	15	169	13

อำเภอ	จำนวนสถานพยาบาล				จำนวนบุคลากรทางการแพทย์				
	โรงพยาบาล ของรัฐ	โรงพยาบาล เอกชน	โรงพยาบาล ส่งเสริม สุขภาพฯ	คลินิก	แพทย์	ทันต แพทย์	เภสัช กร	พยาบาล	พยาบาล เทคนิค
วังจันทร์	1	-	7	4	4	3	4	42	-
บ้านค่าย	1	-	15	11	6	4	6	66	-
ปลวกแดง	1	-	10	46	6	6	6	53	-
เขาชะเมา	1	-	6	7	4	2	2	33	-
นิคมพัฒนา	1	-	5	14	5	2	3	30	-

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง ธันวาคม 2559

บุคลากรทางการแพทย์ประกอบด้วยแพทย์ 148 คน ทันตแพทย์ 54 คน เภสัชกร 100 คน พยาบาล 1,645 คน พยาบาลเทคนิค 31 คน

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ของรัฐบาล เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2559

อำเภอ	เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์					ประชากรต่อเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ 1 คน				
	แพทย์	ทันต แพทย์	เภสัช กร	พยาบาล	พยาบาล เทคนิค	แพทย์	ทันต แพทย์	เภสัช กร	พยาบาล	พยาบาล เทคนิค
รวม	148	54	100	1,645	31	4,727	13,110	6,949	438	22,415
เมืองระยอง	94	25	58	1,167	18	2,941	11,395	4,715	246	15,193
บ้านฉาง	8	5	6	85	-	8,819	14,111	11,759	830	-
แกลง	21	7	15	169	13	6,211	18,633	8,695	772	10,033
วังจันทร์	4	3	4	42	-	6,501	8,668	6,501	619	-
บ้านค่าย	6	4	6	66	-	10,926	16,389	10,926	993	-
ปลวกแดง	6	6	6	53	-	9,988	9,988	9,988	1,131	-
เขาชะเมา	4	2	2	33	-	5,968	11,937	11,937	723	-
นิคมพัฒนา	5	2	3	30	-	9,002	22,505	15,003	1,500	-

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง ธันวาคม 2559

ในรอบปีที่ผ่านมา มีผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาด้วย 5 โรคสำคัญ ได้แก่ โรคเบาหวาน 28,543 คน, โรคความดันโลหิตสูง 59,445 คน, โรคหัวใจขาดเลือด 3,500 คน, โรคหลอดเลือดสมอง 6,494 คน และโรคมะเร็ง จำนวน 3,633 คน นอกจากนี้ มีผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน 53 คน เป็นเพศชาย 10 คน เพศหญิง 43 คน และมีผู้ป่วยเอดส์ จำนวน 7,843 คน เป็นเพศชาย 3,815 คน เพศหญิง 4,028 คน

(3) ด้านการศึกษา

การศึกษา ปัจจุบันจังหวัดระยองมีสถานศึกษา 278 แห่ง แบ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน 220 แห่ง และการศึกษาระดับอาชีวศึกษา/เอกชน 31 แห่งและในการดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 23 แห่ง อื่นๆ 4 แห่ง และระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) 1 แห่ง มีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 4,611 ห้องเรียน สถานศึกษาที่สำคัญ เช่น สถาบันวิทยสิริเมธี (สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงระยอง) สนับสนุนการจัดตั้งโดย กลุ่ม ปตท. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตระยอง มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา ระยอง หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย - มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดป่าประดู่ ระยอง เป็นต้น

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนโรงเรียนจำแนกตามสังกัดเป็นรายอำเภอ

อำเภอ	รวม	สังกัด			
		สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	อื่นๆ
	278	220	31	23	4
เมืองระยอง	80	50	15	13	2
บ้านฉาง	27	15	8	3	1
แกลง	66	61	3	2	-
วังจันทร์	16	15	1	-	-
บ้านค่าย	35	31	2	1	1
ปลวกแดง	23	19	2	2	-
เขาชะเมา	16	16	-	-	-
นิคมพัฒนา	15	13	-	2	-

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดระยอง ธันวาคม 2559

ตารางที่ 27 แสดงห้องเรียน จำแนกตามสังกัด และระดับการศึกษา เป็นรายอำเภอ ปีการศึกษา 2559

อำเภอ	สังกัด					ระดับการศึกษา		
	รวม	สนง. คณะกรรมการ การศึกษาขั้น พื้นฐาน	สนง. คณะกรรมการ ส่งเสริม การศึกษาเอกชน	กรมส่งเสริม การปกครอง ส่วนท้องถิ่น	อื่นๆ	ก่อน ประถมศึกษา	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา
	4,611	3,279	826	502	4	933	2,396	1,282
เมือง ระยอง	1,725	1,005	450	268	2	354	802	569
บ้านฉาง	659	245	194	219	1	153	359	147
แกลง	895	815	80	-	-	182	500	213
วังจันทร์	188	180	8	-	-	32	94	62

อำเภอ	สังกัด					ระดับการศึกษา		
	รวม	สนง. คณะกรรมการ การศึกษาขั้น พื้นฐาน	สนง. คณะกรรมการ ส่งเสริม การศึกษาเอกชน	กรมส่งเสริม การปกครอง ส่วนท้องถิ่น	อื่นๆ	ก่อน ประถมศึกษา	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา
	4,611	3,279	826	502	4	933	2,396	1,282
บ้านค่าย	357	343	13	-	1	56	203	98
ปลวกแดง	367	286	81	-	-	76	208	83
เขาชะเมา	165	165	-	-	-	33	90	42
นิคมพัฒนา	255	240	-	15	-	47	140	68

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดระยอง ธันวาคม 2559

จากจำนวนสถานศึกษาทั้ง 278 แห่ง จำแนกเป็นอนุบาล จำนวน 19 แห่ง อนุบาล-ประถมศึกษา จำนวน 170 แห่ง อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 47 แห่ง อนุบาล-มัธยมศึกษา-ตอนปลาย จำนวน 7 แห่ง ประถมศึกษา จำนวน 5 แห่ง ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 2 แห่ง มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 แห่ง และมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 25 เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอแล้ว พบว่าสถานศึกษาในอำเภอเมืองระยองมากที่สุด จำนวน 80 แห่ง รองลงมาคือ อำเภอแกลง จำนวน 66 อำเภอบ้านค่าย จำนวน 35 แห่ง ส่วนที่อำเภอที่มีสถานศึกษาน้อยที่สุดได้แก่ อำเภอ นิคมพัฒนา จำนวน 15 แห่ง

กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดระยอง กำหนดวิสัยทัศน์ในปี 2560 – 2564 คือ “คุณธรรมนำสังคมแห่งการเรียนรู้ สู่คุณภาพผู้เรียนและชีวิตอย่างสมดุล รักษ์ระยอง บนวิถีประชาคมอาเซียน” กำหนดเป้าประสงค์ให้ ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณธรรม รักและภูมิใจในความเป็นระยอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอาเซียนอย่างมีความสุข และกำหนดเป้าประสงค์การศึกษาการจัดการศึกษาแต่ละระดับ

ระดับปฐมวัย : รักษ์ระยอง มองอาเซียน

ระดับประถมศึกษา : ภูมิใจในความเป็นระยอง รู้จักอาเซียน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : รักษ์ระยอง อยู่ร่วมกับอาเซียน

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา : พัฒนาระยองสู่ความยั่งยืน บนพื้นฐานความเป็นอาเซียน

(4) ด้านสังคม

เดิมชาวระยองส่วนใหญ่อาศัยตามบริเวณชายฝั่งทะเลและแม่น้ำ ประกอบอาชีพประมงและเกษตรกรรมเป็นหลักต่อมาเมื่อมีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นจำนวนมากทั้งในเขตนิคมอุตสาหกรรมและนอกเขตนิคมอุตสาหกรรมมีแรงงานจากต่างจังหวัดหลั่งไหลเข้ามาในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ลักษณะทางสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น

1) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

รายงานฐานความผิดคดีอาญาที่สำคัญของตำรวจภูธรจังหวัดระยองปี 2560 มี คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ 491 คดี, คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน 1,010 คดี, คดีที่น่าสนใจ 451 คดี และคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย 9,059 คดี

ด้านการเกิดอุบัติเหตุและภัยธรรมชาติ ในรอบปี 2560 พื้นที่จังหวัดระยองมีการเกิดอุบัติเหตุ 602 ครั้ง มีครัวเรือนที่ได้รับความเสียหายจากอุบัติเหตุ 627 ครัวเรือน และเกิดภัยธรรมชาติ 8 ครั้ง มีครัวเรือนที่ได้รับ ความเสียหายจากภัยธรรมชาติ 293 ครัวเรือน ค่าเสียหายที่ให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ เป็นเงินทั้งสิ้น 1,511,500 บาท

2) ด้านความยากจน

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2559 คนไทย มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน จำนวน 5.8 ล้านคน โดยความยากจนยังกระจุกตัวอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคเหนือ ขณะจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสัดส่วนคนจนสูงสุดของประเทศ แต่ปัญหาความยากจนในภาพรวมของประเทศไทยลดลงมาก โดยจำนวนคนจน หรือคนที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,667 บาทต่อคนต่อเดือน ลดลงประมาณ 28 ล้านคนในช่วง 30 ปี จากจำนวนผู้ยากจน 34.1 ล้านคนในปี 2531 เหลือเพียง 5.8 ล้านคนในปี 2559 สัดส่วนคนจนลดลงจาก 65.2% เหลือเพียง 8.6% ในปี 2559

ตารางที่ 28 แสดงกำหนดรายได้เส้นแบ่งความยากจนจังหวัดระยอง พ.ศ.2549 -2558

2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
2,185	2,235	2,393	2,411	2,522	2,593	2,742	2,825	2,867	2,898

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : เส้นความยากจน (Poverty line) เป็นเครื่องมือสำหรับใช้วัดภาวะความยากจน โดยคำนวณจากต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายของปัจเจกบุคคลในการได้มาซึ่งอาหาร และสินค้าบริการที่จำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

ในส่วนของจังหวัดระยอง สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนด ประชากรที่อยู่ใต้เส้นแบ่งความยากจนเพียงร้อยละ 0.32 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งต่ำกว่าเฉลี่ยระดับประเทศมาก ดังนั้นสถานการณ์ความยากจนจึงไม่น่าเป็นปัญหาสำคัญมากนัก

3) ด้านสังคมทั่วไป

จากการสำรวจของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยองในปี 2560 พบสถานการณ์ในมิติต่างๆ

มิติสถานการณ์เชิงกลุ่มเป้าหมาย (Target based)

สถานการณ์เด็ก ส่วนใหญ่ประสบปัญหาสถานะความเป็นอยู่ ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอาศัยอยู่กับครอบครัว

ยากจน/ ยากลำบาก นอกจากนี้มีประเด็นปัญหาของประชากรกลุ่มวัยเด็กที่รองลงมา คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาการตั้งครรถ์ก่อนวัยอันควร ไม่พร้อมในการเลี้ยงดูบุตร

สถานการณ์เยาวชน ส่วนใหญ่ประสบปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการติดเหล้า/ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้มีประเด็นปัญหาของประชากรกลุ่มเยาวชนที่รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่และปัญหา เยาวชนพิการขาดแคลนกายอุปกรณ์

สถานการณ์วัยแรงงาน ส่วนใหญ่ประสบปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการติดเหล้า/ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้มีประเด็นปัญหาของประชากรกลุ่มวัยแรงงานที่รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาวัยแรงงานพิการขาดแคลนกายอุปกรณ์

สถานการณ์ผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ประสบปัญหาสถานะความเป็นอยู่ ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอาศัยอยู่กับครอบครัวยากจน/ ยากลำบาก นอกจากนี้มีประเด็นปัญหาของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุที่รองลงมา คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาการไม่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

สถานการณ์ครอบครัว ส่วนใหญ่ประสบปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ซึ่งเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาพบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้มีประเด็นปัญหาของครอบครัวที่รองลงมา คือ ครอบครัวที่มีการกระทำความรุนแรงต่อกัน และครอบครัวที่ดำรงชีพด้วยการเร่ร่อนขอทาน

สถานการณ์ชุมชน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวนชุมชนที่มีปัญหาสังคมกับปีที่ผ่านมา พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนร้านขายเหล้า/ บุหรี่ที่มีอยู่ในชุมชน และพื้นที่สร้างสรรค์ เช่น ลานกีฬา สถานที่ออกกำลังกาย ในขณะที่สถานประกอบการเชิงจริยธรรมในชุมชน เช่น ร้านคาราโอเกะ สนุกเกอร์ ร้านเกมส์ ฯลฯ มีจำนวนลดลง

มิติสถานการณ์เชิงประเด็นสังคม (Issue based)

ลำดับที่ 1 ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่เป็นวัยแรงงาน รองลงมา คือ ผู้สูงอายุ และเยาวชน

ลำดับที่ 2 ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ ผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ รองลงมา คือ แรงงาน

ลำดับที่ 3 ปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ

ลำดับที่ 4 ปัญหาผู้สูงอายุป่วยเรื้อรัง ติดเตียง/ ติดบ้าน

ลำดับที่ 5 ปัญหาคนพิการขาดแคลนกายอุปกรณ์ ผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ รองลงมา คือ วัยแรงงาน และเยาวชน

ลำดับที่ 6 ปัญหาเด็กตั้งครรถ์ก่อนวัยอันควร ไม่พร้อมในการเลี้ยงดูบุตร

มิติสถานการณ์เชิงพื้นที่ (Area based)

อำเภอแกลง ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ

อำเภอนิคมพัฒนา ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาคนพิการขาดแคลนกายอุปกรณ์

อำเภอปลวกแดง ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ รองลงมา คือ ปัญหา การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาผู้สูงอายุป่วยเรื้อรัง ติดเตียง/ ติดบ้าน

อำเภอเขาชะเมา ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ รองลงมา คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาผู้สูงอายุป่วยเรื้อรัง ติดเตียง/ ติดบ้าน

อำเภอบ้านค่าย ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ รองลงมา คือ ปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ และปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

อำเภอบ้านฉาง ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ รองลงมา คือ ปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ และปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

อำเภอเมืองระยอง ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ

อำเภอวังจันทร์ ปัญหาสังคมที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาผู้สูงอายุป่วยเรื้อรัง ติดเตียง/ ติดบ้าน รองลงมา คือ ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

จากประเด็นปัญหาด้านสถานะความเป็นอยู่ และปัญหาด้าน การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มีการกระจายตัวอยู่ในทุกอำเภอ และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงผลการพัฒนาที่ยังกระจายไปไม่ทั่วถึง แม้ว่าจังหวัดระยองจะมีเศรษฐกิจเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ และมีรายได้ต่อหัวประชากรในระดับสูง แต่ในขณะเดียวกันผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่ายังมีประชากรบางส่วนที่มีความยากจน/ ยากลำบาก ถูกทอดทิ้ง ที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง และไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ อีกทั้งมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ติดเหล้า ติดเกมส์ ติดการพนัน ติดยาเสพติด มั่วสุมสร้างความเดือดร้อนรำคาญ ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา เช่น การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร การกระทำความรุนแรง ฯลฯ ส่งผลต่อคุณภาพประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยแรงงานซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

(5) ด้านความมั่นคง

จังหวัดระยองเป็นจังหวัดชายทะเล ภัยคุกคามมั่นคงส่วนใหญ่เป็น “ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ “Non-Traditional Threat” เป็นภัยคุกคามในทุกๆ มิติ ที่ไม่ใช่ภัยคุกคามเฉพาะมิติด้านการทหาร ปัจจุบันและอนาคต ภัยคุกคามสำคัญที่มีผลกระทบต่อความอยู่ดีกินดีและคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่จะต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน ได้แก่

1. ยาเสพติด ของจังหวัดระยองอยู่ในระดับไม่รุนแรงไม่พบการผลิตในพื้นที่มีผู้เสพยาเสพติดกระจายตัวอยู่ในทุกพื้นที่ของอำเภอ สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดสามารถควบคุมได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน แต่เนื่องจากปัญหายาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้ปัญหายาเสพติดขยายตัวมากขึ้น ประกอบกับสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบันเริ่มปรากฏปัญหาเพิ่มมากขึ้น ยังคงมีบางพื้นที่ที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษและต้องเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาคัดค้านการแพร่ระบาดและแหล่งมั่วสุม พื้นที่แพร่ระบาดได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอนิคมพัฒนา อำเภอปลวกแดง และมาบตาพุด เครือข่ายกลุ่มการค้า ได้แก่ เครือข่ายกลุ่มผู้ต้องหาพันโท หรือได้รับการพักการลงโทษแล้วมาจับกลุ่มรวมกันค้ายาเสพติด

ยาเสพติดที่ลักลอบเข้ามาในพื้นที่ มีทั้งที่มาจากประเทศกัมพูชา ผ่านเข้ามาทางจังหวัดสระแก้ว โดยผ่านเข้ามาจากจังหวัดชลบุรี เข้ามาทางอำเภอบ้านฉาง อำเภอปลวกแดง และอำเภอนิคมพัฒนา และเข้ามาทางชายแดนจังหวัดจันทบุรี โดยใช้เส้นทางอำเภอแกลง อำเภอวังจันทร์ และอำเภอเขาชะเมา กับที่เข้ามาทางภาคเหนือ โดยมีแหล่งพักยาในพื้นที่เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีการติดต่อสั่งงานจากเครือข่ายญาติผู้ต้องขังในเรือนจำกลางระยอง เรือนจำกลางชลบุรี และเรือนจำกลางบางขวาง และจากสถานการณ์ล่าสุดมีการลักลอบขนยาเสพติดโดยเส้นทางน้ำ ทางชายฝั่งทะเล ยาเสพติดที่พบค้าแพร่ระบาด ได้แก่ ยาบ้า ยาไอซ์ กัญชา เคตามีน และยาอี โดยมีราคายาเสพติดดังนี้

ยาบ้า จำหน่ายเม็ดละ 250 – 300 บาท

ไอซ์ จำหน่ายกรัมละ 1,500 – 3,000 บาท

กัญชา จำหน่ายห่อละ 100/500/1,000 บาท

เคตามีน จำหน่ายกรัมละ 1,500 – 3,000 บาท

ยาอี จำหน่ายเม็ดละ 250 – 300 บาท

จากการจับกุมคดียาเสพติด พบว่ามีอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ โรงงาน เกษตร และนักเรียน ตามลำดับ

รูปแบบการค้า นักค้ารายใหญ่จะติดต่อผ่านการสั่งงานจากเครือข่ายญาติผู้ต้องขังในเรือนจำกลางระยอง เรือนจำกลางชลบุรี สั่งการให้ลำเลียงยาเสพติดจากพื้นที่นำเข้ามาตามแนวชายแดนด้านประเทศพม่า กัมพูชา และลาว เข้าสู่แหล่งเก็บพักในพื้นที่ กทม. สมุทรปราการ ชลบุรี และฉะเชิงเทรา โดยมีกลุ่มนักค้าสำคัญในพื้นที่เป็นผู้ติดต่อรับเข้ามาจำหน่ายในพื้นที่ และให้นักค้ารายย่อยซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้เสพยาไปจำหน่ายต่ออีกทอด และบางครั้งพบทำหน้าที่ส่งมอบยาเสพติดให้ลูกค้าตามคำสั่งของผู้ค้ารายที่ใหญ่ขึ้นไป

การซุกซ่อนจะหลากหลายแต่นิยมคือ ไม่เก็บยาเสพติดไว้กับตัว เมื่อได้รับการติดต่อสั่งซื้อจากลูกค้าจึงจะติดต่อไปหานักค้ารายใหญ่ขอรับยาบ้ามาจำหน่ายให้และจำหน่ายลูกค้าให้แบบย่นหมย่นแมว

ส่วนนักค้ารายใหญ่ จะซุกซ่อนไว้ในบ้านพัก หรือที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ต่างๆ โดยใช้โทรศัพท์แบบเติมเงินในการติดต่อกับเครือข่าย และมักเปลี่ยนหมายเลขโทรศัพท์ตลอด จะใช้การโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร

จังหวัดระยองไม่มีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านแต่มีเส้นทางผ่าน จากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่กรุงเทพมหานคร และพื้นที่ตอนใน พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นโรงงานอุตสาหกรรม และพื้นที่สวนผลไม้ สวนยางพารา ซึ่งจังหวัดระยองจัดได้ว่ามีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ สังคม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมการท่องเที่ยว ในอัตราสูง มีการขยายตัวของชุมชนเมืองหนาแน่นและรวดเร็ว โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณแหล่งอุตสาหกรรมมีประชากรแฝงทั้งชาวไทย และต่างด้าว เข้ามาพักอาศัยทำงานจำนวนมาก ในขณะที่งบประมาณ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่ให้บริการ ดูแล ในพื้นที่ยังคงมีปริมาณ คงเดิม ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง จึงทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม และปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดตามมา

2. ประชากรแฝง จากการสำรวจจำนวนประชากรแฝงโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่าเมื่อปี พ.ศ. 2552 มีประชากรแฝงจำนวน 455,138 คน ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับว่าผู้ประกันตนที่ไม่ได้ย้ายทะเบียนราษฎร์มีจำนวนถึง 253,414 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.7 ของประชากรแฝงทั้งจังหวัด โดยเฉพาะในพื้นที่เทศบาลเมืองมาบตาพุดมีจำนวน 106,101 คน ซึ่งสูงกว่าประมาณ 1 เท่าของจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ คาดการณ์แนวโน้มประชากรแฝงจังหวัดระยองในระยะข้างหน้าคาดว่าประชากรแฝงจังหวัดระยองจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 796,510 คนเป็นอย่างน้อยในปี 2560 โดยมีสัดส่วนประชากรแฝงที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะต้องมีแผนการรองรับสัดส่วนความต้องการที่เพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรปีซึ่งได้มีการการรณรงค์ให้ย้ายทะเบียนบ้านมาที่จังหวัดระยอง ซึ่งดำเนินการมาระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งเป็นปัญหาอย่างยิ่งต่อการการคาดประมาณประชากรเพื่อวางแผน เช่น แผนสาธารณสุขโรค แผนการใช้ที่ดิน แผนสิ่งแวดล้อมหรือเรื่อง ขยะ น้ำเสีย มีประเด็นสำคัญคือ

1) ประชาชนที่ย้ายเข้าไปทำงานในพื้นที่จังหวัดระยองที่เป็นคนไทยส่วนใหญ่ไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านไปอยู่ในทะเบียนราษฎร์ แม้ว่าการย้ายชื่อในทะเบียนราษฎร์สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและรวดเร็ว และกฎหมายกำหนดให้แจ้งย้ายที่อยู่ภายใน 15 วัน ซึ่งอาจเนื่องมาจากไม่มีสิ่งจูงใจให้ย้ายชื่อเข้าในทะเบียนราษฎร์ตามที่อยู่จริงและบทกำหนดโทษที่ไม่รุนแรงนัก

2) การจัดการศึกษา สาธารณสุข การจัดการขยะมูลฝอย และการประปา เริ่มที่จะเป็นปัญหากับส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ ซึ่งต้องวางแผนในการดำเนินการแก้ไขต่อไป ยกเว้นเรื่อง การให้บริการไฟฟ้าเท่านั้นที่มีความเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าในปัจจุบันและยังสามารถรองรับได้ในระยะ 10 ปีข้างหน้า

3) ระบบการจัดสรรภาษีและงบประมาณ โดยอาศัยฐานจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์อาจไม่เหมาะสมกับจังหวัดที่เป็นฐานเศรษฐกิจขนาดใหญ่ของประเทศ

4) ยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องประชากรแฝงโดยตรง

3) แรงงาน

เดือนธันวาคม 2560 จากการสำรวจของสำนักงานสถิติจังหวัดระยองประชากรและกำลังแรงงาน จังหวัดระยองมีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 740,316 คน เป็นผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 40,316 คน จำแนกเป็น ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 549,850 คน แยกเป็น ผู้มีงานทำ 540,442 คน ผู้ว่างงาน 7,585 คน ผู้รอคอยฤดูกาล 1,822 คน ขณะที่ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน มีจำนวน 190,466 คน และผู้อายุต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน 159,857 คน

การมีงานทำ สำนักงานจัดหางานจังหวัดระยอง สำรวจผู้มีงานทำในจังหวัดระยอง จำนวน 540,442 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 316,405 คน ร้อยละ 58.55 และเพศหญิง จำนวน 224,038 คน ร้อยละ 41.45 ซึ่งอัตราการจ้างงานในภาพรวมไตรมาสที่ 98.29 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย หากเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ผ่านมา

การว่างงาน ประชากรของจังหวัดระยอง ที่ว่างงานทั้งสิ้น 7,858 คน หรือมีอัตราการว่างงาน ร้อยละ 1.38 แยกเป็นเพศชาย จำนวน 4,807 คน ร้อยละ 0.87 และเพศหญิง จำนวน 2,778 คน ร้อยละ 51 จะเห็นได้ว่าการว่างงานที่ไม่มากนัก เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด เป็นตัวชี้วัดว่าเศรษฐกิจของจังหวัดระยองยังมีการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง

แรงงานต่างด้าวรวมทุกประเภท จำนวน 95,594 คน แยกได้ดังนี้ ประเภทส่งเสริมการลงทุน (BOI) จำนวน 6,387 คน อนุญาตให้อยู่ชั่วคราว (VISA NON B) จำนวน 3,732 คน บุคคลบนพื้นที่สูง จำนวน 1,358 คน คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและแห่งชาตินอื่น (MOU) จำนวน 12,970 คน แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง 3 สัญชาติ ลาว พม่า กัมพูชา ที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้ว จำนวน 23,711 คน แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้า เมือง 3 สัญชาติ ลาว พม่า กัมพูชา รวม 47,436 คน

กองทุนประกันสังคม ปี 2560 ณ เดือนกันยายน 2560 พบว่า จังหวัดระยอง มีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม จำนวน 8,744 แห่ง ผู้ประกันตน ม.33 จำนวน 401,551 คน ม.39 จำนวน 27,466 คน และ ม. 40 (แรงงานนอกระบบ) จำนวน 28,080 คน สถานพยาบาลในสังกัดประกันสังคมที่เป็นสถานพยาบาลของรัฐบาล จำนวน 1 แห่ง และเอกชน 3 แห่ง

การคาดการณ์ความต้องการแรงงาน – ผู้สำเร็จการศึกษา

สำหรับจำนวนลูกจ้าง / พนักงาน ของสถานประกอบการในจังหวัดระยอง คาดประมาณว่ามีทั้งสิ้น 301,144 คน โดยพิจารณาจากระดับฝีมือพบว่าส่วนใหญ่เป็นแรงงานฝีมือ จำนวน 105,531 คน (ร้อยละ 35.04) รองลงมาเป็นแรงงานกึ่งฝีมือ จำนวน 91,374 คน (ร้อยละ 30.34) และแรงงานไร้ฝีมือกล่าวคือมีจำนวน 65,402 คน (ร้อยละ 21.7 2)

สำหรับอุตสาหกรรมสาขาการผลิต มีความต้องการแรงงาน 47,098 คน โดยความต้องการส่วนใหญ่ร้อยละ 67.07 เป็นความต้องการแทนคนเก่าที่ออกไป ทั้งนี้ สาขาการผลิตที่มีความต้องการแรงงานสูงสุด 5 อันดับแรก คือ

- 1) ยานยนต์และชิ้นส่วน 10,821 คน (ร้อยละ 22.98)
- 2) อุตสาหกรรมการผลิตอื่น ๆ 5,508 คน (ร้อยละ 11.69)
- 3) ผลิตภัณฑ์พลาสติก 5,445 คน (ร้อยละ 11.54)
- 4) ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 2,631 คน (ร้อยละ 5.59)
- 5) เหล็กกล้า 2,580 คน (ร้อยละ 5.48)

ตารางที่ 29 แสดงจำนวนความต้องการแรงงาน จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม (5 อันดับแรก)
และลักษณะความต้องการแรงงาน ปี 2559

ประเภทอุตสาหกรรม	ลักษณะความต้องการแรงงาน (คน)		
	แทนคนที่ออกไป	ตำแหน่งใหม่	รวม
1.ยานยนต์และชิ้นส่วน	7,216	3,605	10,821
2.อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ	2,542	2,966	5,508
3.ผลิตภัณฑ์พลาสติก	3,762	1,683	5,445
4.ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	1,494	1,137	2,631
5.เหล็กกล้า	1,756	824	2,580
รวม	16,770	10,215	26,985

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง

สำหรับสาขาอาชีพที่ขาดแคลนในจังหวัดระยองภาพรวมมีจำนวน 3,560 คน โดยอาชีพขาดแคลน 5 อันดับแรก คือ

- 1) แรงงานในระดับการผลิตอื่นๆ แรงงานทั่วไป มีจำนวน 2,224 คน (ร้อยละ 62.47)
- 2) แรงงานด้านการประกอบอื่น จำนวน 325 คน (ร้อยละ 9.13)
- 3) ผู้ทำผลิตภัณฑ์จากแป้งและน้ำตาลอื่นๆ 189 คน (ร้อยละ 5.31)
- 4) ช่างไฟฟ้าทั่วไป 138 คน (ร้อยละ 3.88)
- 5) ช่างปรับแต่งเครื่องยนต์ ช่างซ่อมรถยนต์ 131 คน (ร้อยละ 3.68)

นอกจากการสำรวจข้อมูลความต้องการแรงงาน(Demand) และนำไปสู่การคาดประมาณกำลังแรงงานแล้ว ยังมีการสำรวจผู้สำเร็จการศึกษาในจังหวัดระยองเพื่อศึกษาปริมาณและแนวโน้มการผลิตบุคลากรของสถาบันการศึกษา ซึ่งจะได้พิจารณาว่าปริมาณผู้สำเร็จการศึกษาจะสามารถตอบสนองกับความต้องการของสถานประกอบการในจังหวัดได้หรือไม่ พบว่าปี 2559 จังหวัดระยองมีผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช. และปวส./อนุปริญญา จำนวน 11,977 คน จำแนกเป็นชาย 6,545 คน คิดเป็นร้อยละ 54.65 หญิงจำนวน 5,432 คน (ร้อยละ 45.35) โดยระดับ ปวช. มีสัดส่วนสูงกว่าระดับปวส./อนุปริญญา

4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(1) ทรัพยากรธรรมชาติ

1. แร่ธาตุ

มีทรัพยากรแร่อยู่หลายชนิด แร่ที่มีปริมาณมากที่สุดคือแร่ทรายแก้ว แร่หินอุตสาหกรรม ชนิดหินแกรนิตเพื่อการก่อสร้าง แร่หินประดับชนิดหินแกรนิต แร่หินประดับชนิดหินไนส์ แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินไนส์เพื่อการก่อสร้าง แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่อการก่อสร้าง แร่อุตสาหกรรมและแร่เศรษฐกิจอื่นๆที่สำรวจพบได้แก่ แร่ดินขาว แร่เฟลด์สปาร์ แร่เวอร์ทซ์ แร่ทองคำ นอกจากนี้ยังพบว่ามีกลุ่มแร่ที่หายากสะสมตัวอยู่ตามชายฝั่งและในทะเล ได้แก่ แร่ดีบุก แร่โรมาไซด์ แร่เซอร์คอน แร่ซีโนไทม์ แร่ ลูโคซีน แร่ซิลเมไนท์ แร่รูไทล์ แร่โคชล์ไมท์และแร่แทนทาไลท์

ชนิดและผลผลิตแร่ที่สำคัญของจังหวัดระยอง

1) แร่ทรายแก้ว เหมือนส่วนใหญ่อยู่ในท้องที่ตำบลชากพง ตำบลบ้านกร่ำ อำเภอแกลง และตำบลเพ ตำบลตะพง อำเภอเมืองระยอง ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมทรายแก้ว กระจก ขวด สารเคมี ตัวเร่งปฏิกิริยาในการถลุงโลหะ เซรามิก

2) แร่อุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่อการก่อสร้าง มีประมาณ 200 ไร่ ที่ตำบลกองดิน อำเภอแกลงและตำบลห้วยทับมอญ อำเภอเขาชะเมา ผลิตแร่เพื่อใช้ในการก่อสร้างทั่วไป

3) แร่หินอุตสาหกรรมชนิดแกรนิตเพื่อการก่อสร้าง มีการผลิตในท้องที่ตำบลห้วยโป่ง อำเภอเมืองระยอง แร่ที่ผลิตได้นอกจากใช้ในการก่อสร้างทั่วไปแล้ว ยังใช้ในโครงการขนาดใหญ่ เช่น ถนนทะเลเพื่อก่อสร้างท่าเทียบเรือ เนื่องจากมีคุณสมบัติทนจากการผุกร่อนจากน้ำทะเลได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ยังมีก๊าซธรรมชาติจากอ่าวไทย ส่งมายังโรงแยกก๊าซธรรมชาติของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยที่จังหวัดระยอง นับเป็นจุดเริ่มต้นของอุตสาหกรรมปิโตรเคมีที่ยิ่งใหญ่ของประเทศ

ตารางที่ 30 แสดงจำนวนเหมืองแร่ จำนวนคนงานและปริมาณแร่ที่ผลิตได้จำแนกตามชนิดแร่

ปี 2555- 2559

ปี	2555	2556	2557	2558	2559
จำนวนเหมืองแร่ (แห่ง)	10	11	10	9	12
จำนวนคนงาน (คน)	50	40	45	40	115
ปริมาณแร่ที่ผลิตได้ (เมตริกตัน)					
แร่ทรายแก้ว	93,851	273,342	351,412	981,658	1,436,253
แร่ดินขาว (ดินเหนียวสี)	22,495	31,477	9,138	-	-
แร่หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง	474,626	821,993	757,823	820,095	1,134,195
แร่หินแกรนิตเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง	1,205,785	2,102,753	2,134,404	2,035,173	238,318,615

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง ธันวาคม 2559

จากมูลค่าการจำหน่ายแร่ที่สำคัญ (แร่ทรายแก้ว แร่หินปูน แร่หินแกรนิต แร่ดินเหนียวสีขาว) ปี 2555- 2559 พบว่าการผลิตสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น หินแกรนิตเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้างมีปริมาณการผลิตมาก ส่วนแร่ทรายแก้วมีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

(2) ป่าไม้

มีเนื้อที่ป่า 182,276 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.96 ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่ตาม พ.ร.ฎ. กำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ โดยแยกเป็นป่าสงวนแห่งชาติ 8 แห่ง เนื้อที่ 821.99 ตารางกิโลเมตร หรือ 513,743 ไร่ อุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด พื้นที่ 81,875 ไร่ และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง พื้นที่ 42,400 ไร่ รวมทั้งสิ้นจำนวน 198.84 ตารางกิโลเมตรหรือ 124,275 ไร่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน พื้นที่ 32,875 ไร่ และสวนรุกขชาติ 2 แห่งคือสวนรุกขชาติเพและสวนรุกขชาติหนองสนม ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบแล้ง นอกจากนี้ยังมีป่าชายเลน ป่าเบญจ-พรรณและป่าละเมาะ การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้ พบว่าเนื้อที่ป่าไม้ที่ลดลงในอัตราที่ลดลง เนื่องจากเนื้อที่ป่าที่เหลืออยู่ในเขตอนุรักษ์และภูเขาสูงชันไม่เหมาะกับการทำเกษตร รวมทั้งการปฏิบัติงานป้องกันรักษาป่าอย่างเข้มแข็งของเจ้าหน้าที่ สภาพปัญหาป่าไม้บางส่วนไม่ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เนื่องจากอยู่ในเขตนิคมสร้างตนเองสหกรณ์นิคมและพื้นที่เขาเล็กๆน้อยๆ ประกอบกับปัจจุบันกฎหมายป่าชุมชนที่มุ่งเน้นให้ประชาชนร่วมจัดการป่าไม้ยังไม่ได้บังคับใช้ เพราะอยู่ระหว่างการพิจารณาหากกฎหมายฉบับนี้บังคับใช้ได้ คาดว่าจังหวัดระยองจะมีเนื้อที่ป่าเพิ่มขึ้นเนื่องจากความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันรักษาป่าและการฟื้นฟูป่า

ตารางที่ 31 แสดงรายละเอียดพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายในท้องที่จังหวัดระยอง

ลำดับที่	ชื่อ	พื้นที่ (ไร่)
1	อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด	81,875
2	อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง	42,400
3	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน	32,875
	รวม	157,150

หมายเหตุ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายในลำดับที่ 2. และ 3. ทับซ้อนอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้สำรวจสถานภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติและนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ พบว่าจังหวัดระยอง มีพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด 31,749.02 ไร่ มีพื้นที่ป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งหมด 9,898.80 ไร่ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดระยอง เกิดจากการใช้ประโยชน์ 11,283.57 ไร่

ตารางที่ 32 พื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าชายเลนในจังหวัดระยอง

อำเภอและตำบล	พื้นที่
อำเภอเมือง	507.80
ตำบลแกลง	-
ตำบลเชิงเนิน	31.73
ตำบลท่าประดู่	252.28
ตำบลเนินพระ	223.79
อำเภอแกลง	10,775.77
ตำบลกร่ำ	560.32
ตำบลกองดิน	1,062.92
ตำบลคลองปูน	1,489.32
ตำบลชากพง	131.77
ตำบลทางเกวียน	1,599.64
ตำบลทุ่งควายกิน	1,673.88
ตำบลเนินฆ้อ	1,806.72
ตำบลบ้านนา	76.61
ตำบลปากน้ำประแสร์	1,084.27
ตำบลพังราด	1,039.59
ตำบลวังห้ว	250.74
รวมพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าชายเลนทั้งจังหวัด	11,283.57

ที่มา : กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งปี 2555

(3) แหล่งน้ำและการชลประทาน

1) แม่น้ำ มีแม่น้ำที่สำคัญ 3 สาย ได้แก่

- แม่น้ำระยองหรือคลองใหญ่ความยาวประมาณ 50 กิโลเมตร มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขา กองซองและเขาพนมศาสตร์ ซึ่งไหลมาตามคลองต่างๆ แล้วมารวมกันเรียกว่าคลองใหญ่และไหลลงสู่ทะเลที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

- แม่น้ำประแสร์ มีต้นกำเนิดจากเขาใหญ่ เขาอ่างฤๅไน เขาหินโรง เขาอ่างกระเด็น ไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ หลายสาย เช่น คลองประแสร์ คลองปลิง คลองบ่อทอง ห้วยหินคม คลองเจี๊วด คลองตากกล้วย คลองชุมแสง คลองไผ่เหนือ - ใต้ คลองตวาด คลองพังทวาย คลองจำกา คลองใช้ คลองแหวน คลองโพธิ์ คลองทาสีแก้วและคลองหนองพล่งแล้วไหลมารวมกันเรียกว่าแม่น้ำประแสร์ มีความยาวประมาณ 120 กิโลเมตรและไหลลงสู่ทะเลที่บ้านปากน้ำ ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

- แม่น้ำพังราด ประกอบด้วย แม่น้ำสายสั้นๆ ในเขตอำเภอแกลง จังหวัดระยอง และอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี โดยในเขตจังหวัดจันทบุรีลำน้ำสาขาที่กำเนิดจากเขาตง และเขาทลาย ไหลมาบรรจบกัน แล้วไหลรวมลงใต้เป็นแนวเขตระหว่างจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดระยอง ลงสู่ปากน้ำพังราด อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

2) ลำคลอง จังหวัดระยองมีคลองต่างๆ ถึง 170 คลอง ซึ่งมีน้ำใช้ตลอดปีที่สำคัญได้แก่

- คลองดอกกราย มีความยาวประมาณ 45 กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเขาซากกล้วยในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ไหลลงคลองหนองปลาไหลก่อนที่จะบรรจบกับคลองใหญ่

- คลองหนองปลาไหล มีความยาวประมาณ 42 กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเทือกเขาน้ำโจน เขาชมพูและเขาเรือตกในเขตจังหวัดชลบุรี ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ เช่น คลองระวีง คลองกร่ำ คลองปลวก-แดง จังหวัดระยอง ไหลมารวมกัน เรียกว่า คลองหนองปลาไหล แล้วไหลลงสู่คลองใหญ่ที่บ้านหัวทุ่ง ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

- คลองโพล้ มีความยาวประมาณ 38 กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเขาขมุน เขาชะเอม และเขาปลายคลองโพล้ ไหลลงสู่แม่น้ำประแสร์ที่บ้านท่ากระชาย อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

- คลองทับมา มีความยาวประมาณ 12 กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเทือกเขาต่างๆ เช่น เขาจอมแห เขาเกตุ เขากระบอก ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ เช่น คลองซากใหญ่ คลองหนองหล้า และคลองช้างตายไหลมารวมกันเรียกว่าคลองทับมาและไหลลงสู่แม่น้ำระยองที่บ้านเกาะกลอย อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

- คลองระโอก มีความยาวประมาณ 10 กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเทือกเขาชะเมา ซึ่งไหลมาตามคลองต่างๆ เช่น คลองเขาจุด คลองสะท้อนและคลองน้ำเป็น ไหลมารวมกันเรียกว่าคลองระโอก และไหลลงสู่คลองโพล้ที่บ้านเนินสุขสำราญ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

3) แหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำใต้ดินมีคุณภาพปานกลางถึงคุณภาพดี ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลงและอำเภอวังจันทร์

4) การชลประทาน จังหวัดระยองมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรม การอุปโภคบริโภคและการอุตสาหกรรม มีโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง จำนวน 5 โครงการสามารถเก็บกักน้ำได้ 542.65 ล้าน ลบ.ม.และมีพื้นที่ชลประทานได้รับประโยชน์ 201,700 ไร่ แบ่งเป็น 3 ประเภทหลักๆ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) โครงการชลประทานเพื่อการอุตสาหกรรมมีจำนวน 2 โครงการ คือ โครงการอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหลและอ่างเก็บน้ำดอกกราย

(2) โครงการชลประทานเพื่อป้องกันน้ำเค็มและอุทกภัยและเก็บกักน้ำ มีจำนวน 6 โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองระโอกและโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

(3) โครงการชลประทานเพื่อการเกษตรจังหวัดระยอง มีจำนวน 5 โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยจังหวัดระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองระโงกและโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

ตารางที่ 33 แสดงข้อมูลแหล่งน้ำจำแนกตามประเภทแหล่งน้ำ เป็นรายอำเภอ

อำเภอ	2558								2559							
	ประเภทแหล่งน้ำ								ประเภทแหล่งน้ำ							
	รวม	อ่างเก็บน้ำ			ฝาย	ทำ นบ	สระ	คู คลอง	รวม	อ่างเก็บน้ำ			ฝาย	ทำ นบ	สระ	คู คลอง
		ใหญ่	กลาง	เล็ก						ใหญ่	กลาง	เล็ก				
รวม	290	2	3	10	56	3	155	61	290	2	3	10	56	3	155	61
เมืองระยอง	32	-	-	3	4	-	12	13	32	-	-	3	4	-	12	13
บ้านฉาง	7	-	-	1	3	-	2	1	7	-	-	1	3	-	2	1
แกลง	72	-	1	-	13	3	42	13	72	-	1	-	13	3	42	13
วังจันทร์	53	1	-	3	13	-	30	6	53	1	-	3	13	-	30	6
บ้านค่าย	38	-	-	1	4	-	18	15	38	-	-	1	4	-	18	15
ปลวกแดง	22	1	2	-	7	-	8	4	22	1	2	-	7	-	8	4
เขาชะเมา	4	-	-	2	2	-	-	-	4	-	-	2	2	-	-	-
นิคมพัฒนา	62	-	-	-	10	-	43	9	62	-	-	-	10	-	43	9

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดระยอง พ.ศ. 2559

ตารางที่ 34 แสดงข้อมูลโครงการขนาดใหญ่ของชลประทานระยอง

ชื่อโครงการ	ที่ตั้ง		ปริมาณการเก็บน้ำ	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
	ตำบล	อำเภอ		
อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล	ละหาร	ปลวกแดง	163.75	36,000
อ่างเก็บน้ำดอกกราย	แม่น้ำคู่	ปลวกแดง	71.40	1,200
อ่างเก็บน้ำคลองระโงก	ทุ่งควายกิน	แกลง	19.50	7,500
อ่างเก็บน้ำคลองใหญ่	ละหาร	ปลวกแดง	40.00	20,000
อ่างเก็บน้ำประแสร์	ชุมแสง	วังจันทร์	248.00	137,000
รวม	-	-	542.65	201,700

ที่มา : โครงการชลประทานจังหวัดระยอง 2559

การจัดการน้ำของจังหวัดระยองแบ่งตามสภาพทางลุ่มน้ำ ออกเป็นลุ่มน้ำหลักได้ 2 พื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ พื้นที่ลุ่มน้ำคลองใหญ่ (แม่น้ำระยอง) ขนาดพื้นที่รับน้ำประมาณ 1,800 ตร.กม. ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล และอ่างเก็บน้ำคลองใหญ่ พื้นที่ลุ่มน้ำประแสร์ ขนาดพื้นที่รับน้ำประมาณ 1,500 ตร.กม. ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำประแสร์และอ่างเก็บน้ำคลองระโงก อดีตที่ผ่านมาจากการขยายตัวในพื้นที่เศรษฐกิจในจังหวัดระยองอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับสภาวะทางอุทุนิยมวิทยาที่มีการผันแปร ปริมาณฝนตกน้อยลง ปริมาณน้ำเก็บกักมีน้อย

ไม่เพียงพอต่อภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ทำให้เกิดการแย่งชิงน้ำ ดังเช่นที่เกิดในปี พ.ศ.2548 ทำให้เกิดความเสียหายต่อภาคอุตสาหกรรม สภาพความต้องการใช้น้ำและการบริหารจัดการ

1) **ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค** ประเมินจากจำนวนประชากรกับอัตราการใช้น้ำของประชากรโดยทำการประเมินความต้องการในอนาคต 5 และ 10 ปี ความต้องการใช้น้ำเพื่ออุปโภคบริโภคปัจจุบัน เท่ากับ 40.42 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี และจะเพิ่มเป็น 45.3 และ 50.6 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี ในระยะ 5 และ 10 ปี ตามลำดับ

2) **ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม** มีผู้ใช้น้ำที่เป็นนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่ง แนวโน้มของการเจริญเติบโตด้านอุตสาหกรรมและแผนการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมในระยะ 10 ปี ความต้องการใช้น้ำเพื่ออุตสาหกรรมปัจจุบัน เท่ากับ 173.11 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี และจะเพิ่มเป็น 191.40 และ 224.02 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี ในระยะ 5 และ 10 ปี ตามลำดับ

3) **ความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยว** ประเมินจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพักแรมในจังหวัดระยอง ซึ่งมีอัตราการเติบโตของนักท่องเที่ยวทุกๆ ปี ดังนั้น ความต้องการใช้น้ำเพื่อการท่องเที่ยวปัจจุบัน เท่ากับ 3.27 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี และจะเพิ่มเป็น 4.10 และ 4.93 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี ในระยะ 5 และ 10 ปี ตามลำดับ

4) **ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร** ประเมินจากพื้นที่เกษตรกรรมฤดูฝนและฤดูแล้งทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน ผลการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ปัจจุบันเท่ากับ 1,044.43 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี และความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรจะเพิ่มเป็น 1,090 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี ใน 10 ปีข้างหน้า

5) **ความต้องการใช้น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ท้ายน้ำ** พิจารณาความต้องการน้ำเพื่อระบบนิเวศน์ ในสองลุ่มน้ำย่อย คือ ลุ่มน้ำคลองใหญ่ และลุ่มน้ำประแสร์ ความต้องการน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ลุ่มน้ำคลองใหญ่และประแสร์ เท่ากับ 12 และ 42 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปีตามลำดับ รวมเป็นความต้องการน้ำที่ต้องการเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ เท่ากับ 54 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี

(4) สถานการณ์คุณภาพอากาศ

สถานการณ์สารอินทรีย์ระเหยง่ายในปี 2559 พบสารเบนซีนมีการเกินค่าเฝ้าระวังสำหรับสารเบนซีนในเวลา 24 ชั่วโมง (กำหนดไว้ไม่เกิน 7.6 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) จำนวน 2 ครั้ง สำหรับสารอินทรีย์ระเหยง่ายชนิดอื่นไม่พบว่ามีเกินค่าเฝ้าระวังฯ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศทั่วไปในเวลา 1 ปี

- สารเบนซีน เกินค่ามาตรฐานค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศโดยทั่วไปในเวลา 1 ปี เกือบทุกจุดตรวจวัด ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง มีเพียงบางจุดตรวจวัดที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาเล็กน้อย

- สาร 1,3 - บิวทาไดอิน เกินค่ามาตรฐานฯ ที่บริเวณสถานีตรวจวัดที่อยู่ใกล้กับพื้นที่อุตสาหกรรม ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลงค่อนข้างชัดเจน ยกเว้นสถานีตรวจวัดที่อยู่ใกล้เคียง

นิคมอุตสาหกรรมอาร์ ไอ แอล โดยบางสถานที่เคยพบเกินค่ามาตรฐานฯ ในปีที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง มีแนวโน้มว่าจะอยู่ในเกณฑ์ค่ามาตรฐาน

- สาร 1,2 - ไดคลอโรอีเทน เกินค่ามาตรฐานฯ ที่สถานีตรวจวัดที่ตั้งอยู่ใกล้กับพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม และมีจำนวนสถานที่เกินมาตรฐานฯ เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลงยกเว้นสถานีตรวจวัดที่อยู่ใกล้เคียงนิคมอุตสาหกรรม อาร์ ไอ แอล

กรมควบคุมมลพิษติดตามตรวจสอบสถานการณ์คุณภาพอากาศในบรรยากาศในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเฝ้าระวังและแจ้งเตือนผลการตรวจวัด VOCs ที่พบค่าสูงเกินค่าเฝ้าระวัง 24 ชั่วโมง ซึ่ง หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการหาสาเหตุและควบคุมการระบายสารดังกล่าวจากแหล่งกำเนิดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขอความร่วมมือผู้ประกอบการและท่าเรือกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสารเบนซีน สาร 1,3-บิวทาไดอิน และสาร 1,2-ไดคลอโรอีเทน ต้องป้องกัน ควบคุม ลดการรั่วซึม และลดการระบายสารอินทรีย์ระเหยง่ายจากแหล่งกำเนิด โดยให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและกรมโรงงานอุตสาหกรรม ควบคุม กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และขอความร่วมมือนิคมอุตสาหกรรม มาบตาพุด เขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี ส่งแผนการดำเนินกิจกรรม ที่ไม่ใช่การผลิตปกติ (Shutdown/Turnaround) ในปี 2559 ของโรงงานในพื้นที่รับผิดชอบให้กรมควบคุมมลพิษทราบล่วงหน้า เพื่อเฝ้าระวัง ติดตามตรวจสอบ โดยจะมีการกำกับและติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทุก 3 เดือน ทั้งนี้ สถานการณ์สารอินทรีย์ระเหยง่ายในหลายสถานที่ยังคงเป็นปัญหา อาจมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากแหล่งกำเนิดมลพิษบางประเภทที่ยังไม่มีมาตรฐานหรือมาตรการในการควบคุม การระบายสารอินทรีย์ระเหยง่าย เช่น ถังกักเก็บสารเคมีและน้ำมันเชื้อเพลิง ท่าเรือที่มี การเก็บรักษา ขนถ่าย และ/หรือขนส่งน้ำมัน เชื้อเพลิงและสารเคมี และโรงกลั่นน้ำมัน

(5) ขยะมูลฝอย

1) อัตราการผลิต ปริมาณและองค์ประกอบของขยะมูลฝอย

การที่จังหวัดระยองเป็นจังหวัดหนึ่งที่เป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว ด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม พร้อมทั้งการบริการด้านอื่นๆ มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง มีจำนวนประชากร และจำนวนประชากรแฝงเกินกว่า 1,000,000 คนในพื้นที่ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยของจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในระดับจังหวัด เนื่องจากมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นทุกปี ปริมาณขยะประมาณ 962 ตัน/วัน หรือ 351,094 ตัน/ปี

องค์ประกอบขยะมูลฝอยรวมโดยส่วนใหญ่เป็นขยะอินทรีย์ (เศษอาหาร ผัก ผลไม้) เฉลี่ยร้อยละ 46.52 มีปริมาณความชื้นร้อยละ 64.99 รองลงมาได้แก่พลาสติกร้อยละ 13.72 มีปริมาณของแข็งทั้งหมดร้อยละ 35.01

2) การคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

ดำเนินการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของจังหวัดระยองมีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมนั้นมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมในลักษณะการณรงค์ให้ความรู้ใน

เรื่องของการจัดการขยะมูลฝอย กิจกรรมที่สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแล้ว สามารถนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม เช่น กิจกรรมธนาคารขยะ การทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก ทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ และขยะแลกแต้ม/ขยะแลกไข่

3) การรวบรวมขยะมูลฝอยชุมชน

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง รวมทั้งหมด 67 แห่ง พบว่าแต่ละองค์กรต่างบริหารงานและแก้ไขปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนเองโดยไม่มีการพิจารณาดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้งบประมาณบุคลากรและเครื่องมือ-อุปกรณ์เท่าที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอต่อการจัดการ ทำให้ประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและการเก็บขนขยะมูลฝอยลดลง ตลอดจนวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาล เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องการจัดซื้อที่ดิน และงบประมาณในการดำเนินการ

4) การกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

ปัจจุบันการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของจังหวัดระยองจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดจำนวน 68 แห่ง มีระบบการกำจัดขยะมูลฝอยถูกหลักสุขาภิบาลเพียง 3 แห่ง คือ ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองระบบกำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลนครระยอง และระบบกำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลเมืองแกลง ส่วนที่เหลือจำนวน 22 แห่ง เป็นการกำจัดที่ไม่ถูกหลักสุขาภิบาลโดยเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 17 แห่ง และของเอกชน จำนวน 5 แห่งซึ่งใช้ระบบกำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีการเทกองบนพื้น หรือในหลุมแล้วไถกลบด้วยดิน และเทกองบนพื้นและในหลุมแล้วเผา และยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่มีระบบการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งพื้นที่เหล่านี้ประชาชนจะกำจัดขยะ มูลฝอยกันเองภายในครัวเรือนด้วยวิธีกองทิ้งแล้วเผา และซุดหลุมฝัง หรือนำไปทิ้งในที่สาธารณะ

5) การจัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม

ในปัจจุบันจังหวัดระยองมีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบรวมศูนย์ จำนวน 2 แห่ง คือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร จังหวัดระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และระบบกำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลเมืองแกลงรายละเอียด อปท.หน่วยงานที่นำขยะมูลฝอยมาร่วมกำจัดและปริมาณขยะมูลฝอย

ลำดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

- 1) ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่จะต้องนำไปกำจัดขั้นสุดท้ายยังมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากการลด คัดแยกขยะของประชาชน/ชุมชนตั้งแต่ต้นทาง ยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการดำเนินการอย่างครบวงจร รวมทั้งมีการใช้ถุงพลาสติกอย่างฟุ่มเฟือย
- 2) ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นบางส่วนมีการกำจัดแบบไม่ถูกสุขลักษณะเป็นลักษณะเทกองและเผาเป็นครั้งคราว ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสภาพแวดล้อม

3) ปัญหาการขาดแคลนที่ดินสำหรับใช้เป็นสถานที่กำจัด เนื่องจากต้องใช้พื้นที่ค่อนข้างมากและต้องมีสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ประกอบกับเกิดปัญหาการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่

4) ขาดความพร้อมของท้องถิ่นในการจัดเตรียมโครงการเพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนก่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอย/ของเสียอันตรายชุมชน/มูลฝอยติดเชื้อ

5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการจัดการขยะมูลฝอย โดยไม่มีการให้บริการรวบรวมขยะมูลฝอยชุมชนไปกำจัด ทำให้ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ

6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งที่มีการให้บริการจัดการขยะมูลฝอย และกำจัดอย่างไม่ถูกหลักวิชาการ ไม่สามารถนำขยะมูลฝอยไปกำจัดในสถานที่กำจัดที่ถูกหลักวิชาการได้เนื่องจากระยะทางในการขนส่งค่อนข้างไกล และค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง

7) การปนเปื้อนของของเสียอันตรายชุมชน ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

จังหวัดระยองกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด คือ “ภายในปี พ.ศ.2562 จังหวัดระยองมีการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย อย่างถูกหลักวิชาการ และเกิดประโยชน์สูงสุด”

ศักยภาพในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด

จังหวัดระยองมี มีระบบการกำจัดขยะมูลฝอยถูกหลักสุขาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 แห่ง ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง พื้นที่ประมาณ 429 ไร่ ปริมาณขยะเข้าประมาณ 250 ตัน/วันรูปแบบครบวงจร ทำปุ๋ยหมัก และนำวัสดุไปรีไซเคิล 2) เทศบาลนครระยอง พื้นที่ประมาณ 100 ไร่ ปริมาณขยะเข้าประมาณ 105 ตัน/วันรูปแบบเทกอง 3) เทศบาลตำบลเมืองแกลง พื้นที่ประมาณ 80 ไร่ ปริมาณขยะเข้าประมาณ 51 ตัน/วันมีการคัดแยกขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ทำปุ๋ย เลี้ยงสัตว์ และหมักแก๊สชีวภาพและระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน แต่ปัจจุบันระบบกำจัดขยะมูลฝอยของเทศบาลนครระยองและเทศบาลตำบลเมืองแกลงใกล้จะเต็มแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงฟื้นฟูและพัฒนาประสิทธิภาพระบบให้สามารถรองรับขยะที่เกิดขึ้นได้อย่างเพียงพอ

ทั้งนี้ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์ของจังหวัดระยอง ได้แก่ ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม แบบครบวงจร จังหวัดระยอง ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ซึ่งมีพื้นที่ 429 ไร่ ปริมาณขยะเข้าวันละประมาณ 250 ตัน/วันโครงการก่อสร้างศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร จังหวัดระยอง (ระยะที่ 2) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณปี พ.ศ. 2557 ตามมติคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2557 เห็นชอบโครงการเร่งด่วนภายใต้แผนการแก้ไขปัญหามลพิษอย่างครบวงจร ประกอบกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้ทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันกับบริษัท โกลบอลเพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด (GPSC) พัฒนาระบบโดยเพิ่มระบบแปรรูปเป็นขยะเชื้อเพลิง(RDF) เข้าระบบโรงไฟฟ้า ขนาด 6-8 เมกกะวัตต์ ในพื้นที่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม

แบบครบวงจร จังหวัดระยองซึ่งหากโครงการแล้วเสร็จในปี 2562 จะสามารถรองรับขยะได้ไม่น้อยกว่า 500 -600ตัน/วันเพื่อแปลงเป็นพลังงานไฟฟ้า

เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดระยอง และสอดคล้องกับ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เพื่อเร่งแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกต้องและตกค้างสะสมตามความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จังหวัดระยองได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยโดยมีศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย จำนวน 2 แห่ง ระบบกำจัดมูลฝอย 1 แห่ง และสถานี ขนถ่ายขยะมูลฝอย จำนวน 2 แห่งคาดว่าจะสามารถรองรับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นกว่า 351,094 ตัน/ปี และสามารถปรับปรุงฟื้นฟูหรือปิดระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักวิชาการทั้ง 22 แห่ง ดังนี้

ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอย

1. ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร จังหวัดระยอง รับขยะในกลุ่มพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านฉางและอำเภอนิคมพัฒนา ปริมาณ 721 ตัน/วันและขยะจากสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยชุมชน(ศูนย์อำเภอแกลง) ปริมาณ 179 ตัน/วัน รวมปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าระบบทั้งสิ้น 900 ตัน/วัน ผลิตรกระแสไฟฟ้าจากขยะมูลฝอยได้ไม่น้อยกว่า 500 ตัน/วัน คาดว่าสามารถรองรับขยะมูลฝอยจากระบบกำจัดขยะมูลฝอยไม่ถูกหลักวิชาการได้ทั้ง 22 แห่ง กำจัดขยะสะสมได้จำนวน 814,240 ตัน ทั้งนี้ในส่วนของระบบกำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลนครระยองซึ่งใกล้จะเต็มแล้วอยู่ระหว่างฟื้นฟูปรับปรุงและดำเนินการปิดระบบ เมื่อปิดระบบแล้วจะนำขยะเข้ากำจัดที่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร จังหวัดระยอง

2. ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลเมืองแกลง รับขยะมูลฝอยในกลุ่มพื้นที่ อำเภอแกลง จำนวน 7 แห่ง และอำเภอเขาชะเมา จำนวน 3 แห่ง ปริมาณขยะ 63 ตัน/วัน ทั้งนี้ เมื่อสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยชุมชน (ศูนย์อำเภอแกลง) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแล้วเสร็จ กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 10 แห่งนี้ จะไปใช้พื้นที่ร่วมกับสถานีขนถ่ายฯ และแกลงจะบริหารจัดการขยะเฉพาะของเทศบาลตำบลเมืองแกลง

3. ระบบกำจัดขยะมูลฝอยเกาะเสม็ด อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเพ รับขยะในพื้นที่เกาะเสม็ด รับขยะประมาณวันละ 7 – 10 ตัน ซึ่งปริมาณขยะส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวพักแรมและนักท่องเที่ยว ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ดำเนินการแทนองค์การบริหารส่วนตำบลเพ ได้รับการจัดสรรงบประมาณผ่านแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ในการก่อสร้างระบบฝังกลบขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล โดยนำขยะมูลฝอยเก่าที่ถูกกองทิ้งไว้มาทำการฝังกลบ และใช้บ่อฝังกลบที่เหลือฝังกลบขยะมูลฝอยต่อไปอีกระยะหนึ่ง ทั้งนี้ได้มีการพิจารณาแนวการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเพื่อรองรับขยะและยืดอายุบ่อฝังกลบในอนาคตอีกทางหนึ่ง

สถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย

1. สถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยชุมชน (ศูนย์อำเภอกเลียง) ตำบลห้วยยาง ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง รับขยะในกลุ่มพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกเลียง อำเภอเขาชะเมา และอำเภอวังจันทร์ ปริมาณขยะ 179 ตัน/วัน

2. สถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยชุมชนเทศบาลเมืองมาบตาพุด รับขยะของเทศบาลเมืองมาบตาพุด ปริมาณขยะ 108 ตัน/วัน

(6) ภัยแล้ง และอุทกภัย

พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งของจังหวัดระยอง พบว่าพื้นที่ส่วนใหญ่มีปัญหาภัยแล้งอยู่ในระดับต่ำ มีบางส่วนโดยเฉพาะพื้นที่ ๆ ห่างไกลแหล่งน้ำที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งระดับปานกลางถึงระดับสูง โดยสถานการณ์ด้านการขาดแคลนน้ำแยกเป็นการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ และน้ำเพื่อการเกษตรได้ดังนี้

1) ปัญหาการขาดแคลนน้ำดื่มมีไม่มากนัก โดยมีปัญหาการขาดแคลนน้ำในระดับปานกลางถึงมาก ร้อยละ 8 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัดระยอง

2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ มีให้เห็นเป็นนัยสำคัญ กล่าวคือมีปัญหาการขาดแคลนน้ำในระดับปานกลางถึงมาก มีถึงร้อยละ 10.5 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัดระยอง

3) ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร มีค่อนข้างมาก อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ร้อยละ 48.7 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด

พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งจังหวัดระยอง ประกอบด้วย

1) อำเภอเขาชะเมา มีพื้นที่เสี่ยงภัย จำนวน 2 ตำบล คือ ตำบลห้วยทับมอญ และตำบลน้ำเป็น

2) อำเภอกเลียง มีพื้นที่เสี่ยงภัย จำนวน 1 ตำบล คือ ตำบลสองสลึง

3) อำเภอบ้านค่าย มีพื้นที่เสี่ยงภัย จำนวน 2 ตำบล คือ ตำบลหนองตะพาน และตำบลหนองบัว

4) อำเภอวังจันทร์ มีพื้นที่เสี่ยงภัย จำนวน 2 ตำบล คือ ตำบลวังจันทร์ และตำบลพลองตาเอี่ยม

5) อำเภอบ้านฉาง มีพื้นที่เสี่ยงภัย จำนวน 1 ตำบล คือ ตำบลสำนักท้อน

6) อำเภอปลวกแดง มีพื้นที่เสี่ยงภัย จำนวน 3 ตำบล คือ ตำบลปลวกแดง ตำบลหนองไร่ และตำบลมาบยางพร

7) อำเภอนิคมพัฒนา มีพื้นที่เสี่ยงภัยจำนวน 4 ตำบล คือ ตำบลมาบข่า ตำบลนิคมพัฒนา ตำบลพนานิคม และตำบลมะขามคู่

ตารางที่ 35 แสดงการเกิดสถิติภัยแล้งจังหวัดระยอง ปี 2555 – 2560

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้งที่เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ประสบภัย (อำเภอ)	พื้นที่การเกษตรเสียหาย (ไร่)	มูลค่าความเสียหาย (ล้านบาท)
2555	17	7 อำเภอ	16,357	12,683,000
2556	4	2 อำเภอ	5,349	11,137,000
2557	10	5 อำเภอ	18,349	22,931,000
2558	-	-	-	-
2559	-	-	-	-
2560	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระยอง

จากสถิติที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2560 เกิดภัยแล้งทั้งหมด จำนวน 31 ครั้ง ในพื้นที่ 7 อำเภอ การเสียหายส่วนใหญ่เป็นพืชผลทางการเกษตร ของประชาชน มูลค่าเสียหายรวม จำนวนไม่มากนัก ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2559 – 2560 มิได้มีปัญหาด้านภัยแล้ง โดยอ่างเก็บน้ำสำคัญของ จังหวัดระยองทั้ง สามารถกระจายน้ำไปถึงกันได้โดยมีอ่างเก็บน้ำประแสร์เป็นแกนหลัก

สถานการณ์ด้านอุทกภัย

สาเหตุของน้ำท่วม เนื่องจากจังหวัดระยองมีแม่น้ำระยองและลำคลองเป็นทางรวมน้ำ จากแหล่งต่างๆ ในพื้นที่เพื่อไหลลงสู่ทะเล ดังนั้นเมื่อเกิดสภาวะฝนตกหนักในช่วงฤดูฝน ประกอบกับการเกิด สภาวะน้ำป่าไหลหลาก ทำให้เกิดภาวะน้ำไหลล้นตลิ่งและท่วมในพื้นที่บริเวณตลิ่งและที่ลุ่ม นอกจากนี้การ ใช้ที่ดินของราษฎรในพื้นที่ เช่น การถมที่ การบุกรุกป่าต้นน้ำเพื่อทำสวนยาง และการสร้างอาคารรุกล้ำ ลำน้ำ ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปัญหา อุทกภัยรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณคลองทับมา

เนื่องจากมีแม่น้ำระยองและลำคลองเป็นทางรวมน้ำจากแหล่งต่างๆ ในพื้นที่เพื่อไหลลงสู่ทะเล ดังนั้นเมื่อ จังหวัดระยองได้มีการแยกพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมเป็นรายอำเภอ เพื่อที่จะทำการ เตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยในแต่ละพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- อำเภอเมืองระยอง พื้นที่เสี่ยงภัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ในเขตเทศบาลตำบล มาบตาพุด และบริเวณคลองทับมา โดยในเขตเทศบาลมาบตาพุดน้ำท่วมขังเกิดขึ้นเนื่องจากน้ำฝนและน้ำ ที่ไหลคลองซากหมาก และคลองห้วยโป่ง ขณะที่ในบริเวณคลองทับมาพื้นที่เสี่ยงภัยได้แก่ ตำบลทับมาและ ตำบลเนินพระ

- อำเภอแกลง มีพื้นที่เสี่ยงภัย ได้แก่ ถนนสุขุมวิทบริเวณคลองโพล์และแม่น้ำประแสร์ ชุมชนโพธิ์ทอง ชุมชนดอนมะกอก และบริเวณคลองบุญสัมพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลน้ำหลากจากแม่น้ำ ประแสร์

- อำเภอวังจันทร์ มีพื้นที่เสี่ยง ได้แก่ บ้านคลอง - อำเภอวังจันทร์ พื้นที่เสี่ยง ได้แก่ บ้านคลองสะพาน ตามสายชุมแสง - หนองม่วง หมู่ที่ 6 ตำบลชุมแสง โดยพื้นที่น้ำท่วมประมาณ 1 ตารางกิโลเมตร ท่วมนานประมาณ 3-5 วัน และบ้านมะงั่ว หมู่ที่ 8 ตำบลชุมแสง บริเวณใกล้ ริมคลองพื้นที่ที่มีผลกระทบประมาณ 2 ตารางกิโลเมตร การระบายน้ำ โดยธรรมชาติใช้เวลา 3-5 วัน รวมทั้งบริเวณแนวชายคลองประแสร์ทั้งสองฝั่ง

- อำเภอบ้านค่าย พื้นที่เสี่ยงภัย ได้แก่ บริเวณชุมชนตลาดไผ่ล้อมในเขตเทศบาลตำบลบ้านค่าย พื้นที่เสี่ยงเกิดอุทกภัยประมาณ 2.26 ตารางกิโลเมตร บริเวณถนนอาทิตย์ประดิษฐ์ ถนนสุขาภิบาล 3 และสุขาภิบาล 6 โดยท่วมขังนาน 6-8 ชั่วโมง

- อำเภอปลวกแดง บริเวณตำบลละหาร บ้านปากแพรก-หนองไร่

จังหวัดระยอง ได้ให้ความสำคัญทั้งด้านการบริหารจัดการน้ำและพัฒนาแหล่งน้ำควบคู่กันไป

1) ด้านการบริหารจัดการ ในพื้นที่เขตชลประทาน ได้จัดทำแผนการจัดสรรน้ำให้มีความพอเหมาะ และอาคารชลประทานทั้งหลายต้องพร้อมใช้อยู่เสมอ และการบริหารจัดการน้ำต้องมีเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเสมอ ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ส่วนใหญ่ได้มอบหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ มีแผนการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว เพื่อให้มีปริมาณการกักเก็บน้ำให้มากที่สุด เช่น การจัดทำระบบเชื่อมโยงท่อน้ำระหว่างอ่างเก็บน้ำต่างๆ ภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง เพื่อดึงศักยภาพน้ำจากอ่างเก็บน้ำต่างๆ ที่ยังใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

จากการที่จังหวัดระยองมีอัตราการใช้น้ำเพิ่มขึ้นทุกปีในลักษณะก้าวกระโดด จึงต้องมีการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแหล่งน้ำ และพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อรองรับความต้องการในอนาคตเพื่อหลักประกัน สร้างความมั่นคง และมั่นใจในเรื่องทรัพยากรน้ำของจังหวัดระยองให้ทุกภาคส่วนได้มากยิ่งขึ้น